

"PROLETAREC"
je delavski list
za
misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NO.—ŠT. 1187.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

CHICAGO, ILL., 12. JUNIJA (JUNE 12,) 1930.

Published weekly at
3839 W. 26th St.

Drugi najstarejši
jugoslovanski
socialistični list.

LETO—VOL. XXV.

UGONABLJANJE MALE TRGOVINE POSPEŠENO

TRIINDVAJSET TISOČ BANKRO-

TOV V PROŠLEM LETU

Proces trustifikacije odpravlja pravo in dozdevno samostojnost v trgovini in obrti

Razen delavcev nihče ne čuti sedanje ekonomske depresije toliko kakor mali trgovci in obrtniki. Slednji so že skoraj iztrebljeni.

Kriza ni edino, ki tira malo trgovino in njene takozvane lastnike navzdol. Izpodriva jo trustjanizirana trgovina s svojimi velikimi prodajalnami v najbolj prometnih krajih mest, in pa podružne trgovine, ki se razpletajo že v najmanjša mesteca.

Takozvani "chain stores" so vzeli malim trgovcem milijone prometa. Tudi velike mail order firme, ki so do pred par leti razpečavale blago skoro izključno po pošti, so otvorile velike prodajalne v raznih mestih po vzgledu department trgovin, kjer se dobri vse—od vrtnih semen pa do moških oblek in pohištva.

Prednost veletrgovine, ki operira stotine velikih in tisoč malih prodajalnih širok dežele, je v nakupovanju blaga, katero mali trgovci nimajo. Velike firme dobre blago po mnogočnih cenah kot male trgovine, in nekatere imajo celo svoje tovarne, v katerih izdelujejo gotove potrebščine po najnižji mogoči ceni medtem ko mora mali trgovec plačevati višje cene in razen tega skrbeti še za profit raznim preukupcom.

Druga neprilika malih trgovin je, da morajo dajati veliko več na kredit kot pa velike trgovine. Pri slednjih sploh ni "zaupanja" na oblubo ali lepo besedo, nego zahtevajo garancijo. Ker je v interesu konsumentov, da kupujejo kjer je ceneje in boljše, kjer lahko izbirajo, je naravno, da gredo večinoma v velike trgovine, v manjših v svoji soseščini pa kupijo kaj malega, včasi morda celo obleko ali kako drugo večje stvar, posebno če ne u-tegnejo "v mesto".

Zakon kapitalizma je združevanje industrijskih podjetij, bank in trgovin v večje kombinacije, in te postajajo večje in večje. Trustjaniziranje se je začelo v industriji, preneslo se na to v veliki meri in denarni zavode in končno v trgovini na debelo in drobno. Nedorivne grocerije, mesnice, restavracije, lekarne, modne in druge trgovine se umikajo podružnicam velikih korporacij, ki operirajo z milijoni kapitala. Stotisoč nekdaj nedovisnih trgovcev so danes ali izrinjeni, ali životarijo, ali pa so postali le navadni agentje velikih kompanij, katere jim dajejo v pro-

S tem seveda ni rečeno, da bodo mali trgovci že jutri izbrisani s površja. Toda prilike, ki so jih imeli nekoč, so prešle. Danes se večinoma bori za boro eksistenco, medtem ko so bili časi, ko je mogel eden ali drugi izmed njih obogateti. Nove metode in trustjanizirana trgovina pa jih potiska med proletarje. V korist jim bo, če to resnico priznajo in se skupno z delavci boje za prednugrađenje ekonomskega sistema, ki pa seveda ne pomeni povrnitev v sistem prošlosti.

Nad tri sto tisoč za tiket delavskega tajnika

V prošlih primarnih volitvah v Penni se je potrošilo za tiket, kateremu je načeloval delavski tajnik Davis, kot kandidat za republikansko nominacijo v zvezni senat \$366,144. Če bi bil Davis res delavski tajnik bi kapitalisti ne bili tako

Prehranjevanje brezposelnih z "dobrodelenostjo"

Na sliki je skupina brezposelnih pri obedu v eni izmed "javnih kuhinj" v New Yorku, kjer dobivajo skodelah iz pleha skromen obed. Imajo značaj "dobrodelenosti", ki je ponujajoča za delavce, ali želodec zahteva svoje, in človeški ponos se je umaknil potrebi. Ljudje, ki so na tej sliki, niso ne zapravljivci ne pijanci. Delali so vse svoje življenje, ali prilike jim niso tako ugodne, da bi se mogli zavarovati proti dolgotrajni brezposelnosti, zato so sedaj brez sredstev in za prehrano jim služi čorba ter kruh, ki ga dobivamo v raznih "dobrodelenih" kuhinjah, katere vzdržujejo mestne občine, ali pa privatne verske in druge ustanove.

Skrajševanje delavnika

Delavske unije zahtevajo v odpomoč brezposelnosti skrajšanje delavnika na 6 ur dnevno pet dni v tednu. V Chicagu je uvelia petdnevni obrat, oziroma delavnik petih dni tudi veliki "mail order" kompanija Sears Roubeck. Tudi delavci v delavnicah, železniške družbe Santa Fe bodo v bodoče delali pet dni v tednu. Tiskarji v Chicagu so si v mnogih tiskarnah znižali delavnik na pet dni v svrhu, da dobe nekaj zaslужka vsaj nekateri nezaposleni tiskarji.

Ubil policijskega načelnika

Umori v zvezi s prohibicijo se množe. V stanovanju Geo. H. Mucha (Absecon, N. J.), ki je tu na sliki, je hotel vdreti policijski načelnik, z opravičbo, da Much prodaja alkoholne piščice. Ta pa se je po policijski avtoriteti uprl, začel streljati in ubil načelnika. Mu-

RUMUNIJA SE KRATKOČASI

Z "DVORNIMI PUČI"

Oče "strmoglavl" sina. — Dinastija intrig

Rumunija je dežela, kjer se vega 8-letnega sina, kateri potane le prestolonaslednik. Skof je blagoslovil in zaprisegel novega kralja, množica 200,000 ljudi, kakor poročajo listi pa je manifestirala po ulicah in se veselila novega vladarja. Intrige na dvoru se medtem nadaljujejo. Državniki bi radi spriznjili Karla z njegovo bivšo ženo grško princinjo Heleno, ker je to potrebno v "interesu države", toda Helena je razljuteno odvračala, da moža, ki se je "vlačil" toliko let "s takimi" ženskami vendar, da se ne more vzetiti—toliko še drži nase. Pa se bo moral udati. Niti poročiti se ji ne bo treba z nova, ker so dognali v njeni razporoki "tehnične nepravilnosti". Ministri Heleni sicer ne zamerijo, toda dokazujejo ji, naj bo vsaj na zunaj prijazna s kraljem Karлом, ki je bil njen mož in oče njene sinu—bodočemu kralju. Ljudje so navajeni čitati le lepe storije o kralju in kraljici, in če ne gresta skupaj bo načrto težko napraviti lepo pravljico o ljubeči se dvorni dvojici.

Nagel napredok Californije

California, ki je menda najbolj oglašana dežela v ameriški Uniji, ima okrog pet in pol milijona prebivalcev. V teku deset let je napredovala več kot

KDO PONAVADI

PLAČA IZGUBO

Kupovanje mandatov v volilnih kampanjah

Včasi smo zelo ostro obstoja kakega potuljenega rojaka ali pa Ličana, ki je dal bosu petek, desetek ali več, da je dobil delo. Grdo se nam je zdelo.

So pa še druga kupovanja služb. Tu bomo omenili le kupovanje nominacij na republikanski ali demokratski listi, in kupovanje mandatov. Kot znamo, je zvezni senat v prošlih desetih letih odvzel mandate več senatorjem, katere je smatral nevredne za to službo. Vzlič temu trošijo kapitalistični politiki vse večje vsočne dejanja za izvolitev.

Ruth Hanna McCormick, ki je dobila republikansko nominacijo za kandidatinjo v zvezni senat v Illinoisu, je v agitaciji zase potrošila četrт milijon dolarjev svojega denarja. Senator Grundy v Penni je potrošil v prošli kampanji, v prijedavnih, da bi dobil ponovno nominacijo, malo manj kot tri sto tisoč dolarjev. Vsi republikanski kandidati v Penni skupaj so potrošili okrog milijon dolarjev, da prevarajo volilce, kar se jim je dozajd še vselej posrečilo.

Senat preiskuje, kakor načadno. Senator Dill je dejal Grundyu, ko ga je zasilil: "Potrošil si po lastni izjavni v agitaciji \$291,000 svojega denarja. Mrs. McCormick je v svojem računskem poročilu izjavila, da je potrošila \$250,000 za svojo nominacijo. Plača, ki jo dobi senator skozi šest let, znaša \$60,000. Ti pa si potrošil nad \$231,000 več, kot bi znašala tvoja plača."

Senator Dill bi rad vedel, kje naj senat začrta mejo in reče: "Nihče ne sme potrošiti več kot toliko in toliko."

Uspeh take postave bi bil enak uspehu prohibicije. Edino volilci lahko rešijo to vprašanje. Kadar bodo hoteli glasovati po svojem razumu, ne pa kakor jim velevajo dolarji, se kapitalistom ne bo več izplačalo trošiti milijone v kampanjah. Delavci imajo namreč vsečino, kapitalisti je nimajo.

MLAD DEDIČ MILIJONOV

William Willock, Jr., iz Syosseta, L. I., je podedoval sto milijonov dolarjev, ki so jih prigrarali delavci v jeklarski industriji. Mladi multimilijonar ni z ničemer pripomogel k temu bogastvu, toda je sedaj njegovo in sme početi z njim kar hoče. Nedavno se je zaročil s hišino, ki je služila pri njegovih teti, medtem pa je vložila proti njemu tožbo Catherine McCormick, prejšnja hišina, s katero je imel ljubavno razmerje in ji obljubljal, da jo poroči. Ker je Katarina ukanjena, je vložila tožbo in zahteva četrт milijona dolarjev za srčno rano. Ta slika je bila vzeta ravno, ko je mladi Willock šel iz sodne dvorane, kjer je odbijal trditve prejšnje hišine Katarine. Svet se za njegov slučaj zanima radi milijonov, ki jih je dobil "tako na lepem".

Zapisnik zborna J. S. Z.

Zapisnik osmega zborna JSZ, izide v posebni prilogi in bozikor mogoče popolen. Vsebuje veliko materiala.

Glasovi iz našega Gibanja

DROBCI Z OSMEGA ZBORA J. S. Z.

"Slovenski delavski dom iščem", je dejal John Jankovich iz Barbertona, ko je kolovratil v njegovi bližini. Vpraševal je zanj po imenu, pa so zmajevali. Najboljše je, da navedeš le ulico in številko. Saj še kadar vprašaš, kje je glavna pošta, ali ta in ta postaja, mnogi ne vedo, dasi so že dolgo v mestu.

Brrr.—Bilo je mrzlo, ko smo se zbirali v spodnjih prostorih Slovenskega delavskega doma. Koncem maja, pa tako hladno, je pojarmal ta ali oni ter gledal, kje se bi ogrel. Eni moški so na skrivnostne migljaje hodili v kot in ravno tako skriveno naglo pogledali kvíšku. Menda je imel nekdo pri sebi nekaj močnega iz Kanade, ali pa je bil detroitski produkt. Zenske so bile seveda izpostavljene mrazu, dokler se ni nekdo odločil, da je treba zakuriti parni kotel. V par urah je bilo spet tolo.

Eni so prišli v Slov. delavski dom že ob 8., kuharice menda že ob 6., ostali delegatje so se zbrali večinoma pred deveto uro. Zajutrek so servirale detroitske srodruginje, in takoj smo spoznali, da so večše v svojem poslu. Vsak opoldan in zvečer so bile mize spodaj zasedene od delegatov in gostov in čul sem splošno sodbo, da že dolgo ne pomnijo tako dobre postrežbe, kot jo imajo na tej konvenciji.

Zbor se bi moral pričeti točno ob 9. Bilo je že 20 minut čez, ko so začeli delegatje vpraševati, kaj nas zadržuje. Well, listin čakamo. Tisti, ki jih ima prinesi, ni še tukaj. Začeli smo vseeno. Lepa udeležba. Nekaj delegatov je prišlo tekom dneva, Kobi iz Dulutha pa proti večeru.

Tajnik Pogorelec je na kratko pozdravil delegacijo, začelo se je običajno pregledovanje poverilnic, med tem je bil za predsednika seje izvoljen Filip Godina, in za podpredsednika Anton Zornik. Tone na tem zboru ni bil posebno zgovoren, razen zadnji dan, dasi se je ves čas zelo dobro počutil, prvič ker ga je veselil tak zbor, in drugič, ker si pomaga z grenčico, ki učinkuje, da se človek dobro počuti v vsakem slučaju in v vsakem vremenu.

Se na nobenem zboru JSZ. niso bile ženske tako dobro za-

stopane kakor na tem. To se pravi, zastopala so sicer klube ali društva Izobraževalne akcije, ali pa so imele referate za zbor—in treba priznati, tudi če bi imel predstode proti ženskam, da so se dobro, prav dobro postavile. Na zboru je bilo devet žensk z delegatskimi pravicami in mnogo drugih, ki so prišle na obisk.

Klub št. 2, Glencoe, O., je zastopala Mary Pire, klub št. 5, Conemaugh, Pa., Anna Krasna, druš. št. 102, SNPJ., Chicago, Frances Vider, Dramski oddelk Slov. nar. doma v Waukeganu in druš. št. 568 SNPJ., Frances Artach, druš. 559 N. P. J., Chicago, Alice Artach, druš. št. 304 SNPJ., San Francisco, Calif., in ondotni Slov. dramski in izobraževalni klub Slovenia, Mary Spolyar; referat o pomenu čitalnic in knjižnic je imela Anna Mahnich iz Waukeganu, o ženstvu in socialističnem gibanju Angeline Tich iz Chicaga, in o pomenu dramskih in pevskih zborov Mary Ivanush iz Clevelandca. Bravo! To so važni predmeti, ki zahtevajo, da človek sledi aktivnostim v naši javnosti, da je sam delaven, da mnogo čita, predno more dati dobro poročilo. In od naših žensk smo čuli poročila, ki so jih podale v popolni zavesti odgovornosti, katero so prevale.

Drugo, kar je človeka zelo veselilo, so bili zastopniki naši ameriško-slovenske generacije Lotrich, Grum, Rugel, Klančnik, Rak, sestri Artach in Tony Kamnikar; razen teh jih je bilo med delegati precej takih, ki so aktivni ne le v mladinskih, nego tudi v drugih slovenskih organizacijah. Dasi je bila reprezentacija od strani Amerike rojene slovenske mladine dobra že na prejšnjem zboru, je bila na tem veliko boljša, kar je za Jugoslovansko soc. zvezo in njeno Prosvetno matico garancija, da bo napredovala.

Prvak pionirjev na tem zboru je bil Nace Žlembberger, ki je bil delegat vzhodno-ohijske konference JSZ. Drugi, ki je trajno aktiven v delavskem gibanju od svoje mladosti, je bil na tem zboru Filip Godina. Delegatje, ki spadajo med pionirske delavce, so bili nadalje Jo-

seph Radelj, Anton Demšar, Anton Zornik, John Terčelj, Blaž Novak, John Jankovich in več drugih. V glavnem je bil to zbor mladih aktivnih ljudi. Tudi tisti, ki so že po obeh straneh dopolnili mladeničko dobo, so se počutili mlade, kar so zatrjevali na sejah in na banketu.

Ta zbor je imel poleg dobrih strani tudi veliko hibo: reprezentacija hrvatsko-srbskega delavstva je bila premajhna. Pogrešali smo tudi Petra Kokotoviča. Prišel je nedavno v Chicago iz San Francisca, kjer je bil zaposlen pri montiranju strojev, in bil je že skoraj gotov, da pride na zbor, ko ga je kompanija poslala na delo v St. Paul. Svojo nalogo sta veste vrsila članica srbske sekcijske Geo. Maslach in Mike LaDevich. Prvi je član eksekutivne, drugi je bil delegat srbske socialistične organizacije št. 20 JSZ. Med bratskimi delegati smo videli Milana Kirina, zastopnika Jugoslavenskog Prosvjetnog Saveza, ki je povedal svoje mnenje o možnostih za tesnejše sodelovanje med jugoslovanskim delavstvom. On je za sodelovanje na kulturnem polju. Razprava o točki, ki se je tikala agitacije med hrvatskim in srbskim delavstvom, je bila zanimiva in živa. Na banketu je govoril tudi Tomo Besenich, ki je bil dolgo let aktivni v socialističnem gibanju; on je tudi eden ustanoviteljev JSZ. in bivši predsednik Hrvatske bratske zajednice.

Ekssekutiva ima nalogu podveti vse mogoče korake, da se do prihodnjega zebra hrvatsko-srbska sekcijska temeljito ojača. Zbor je napravil na vse udeležence dober vtis. Jako zavoljni so bili z banketom 30. maja in s koncertno priredbo večer pozne. Zabave torej ni manjkalo. Udeležba na banketu in na koncertu je bila tolikšna, da se večje ni moglo pričakovati, kajti dvorana je bila do kraja napolnjena.

V nedeljo večer so se delegatje večinoma razli, le nekateri so še ostali tam dan ali dva. V Detroit še pridemo, smo rekli. Med delegati je bil samo en aristokrat, namreč Knez Henry iz Moon Runa. Najtrdnejši med

ZEPPELIN PREVOZIL 18,000 MILJ V 236 URAH

Zrakoplov Graf Zeppelin, ki se je dvignil v Nemčiji 22. maja v zrak na svojem poletu v Brazilijo in od tam v Severno Ameriko ter na zaj proti domu je prevozil približno 18,000 milj v 236 urah ali v bližu devetih dneh. Na prvem poletu preko Amerike je bila pot tega zrakoplova iz Nemčije skozi Sibirijo, preko Atlantika in Severne Amerike nazaj v Nemčijo, in s tem je bil izvršen prvi polet z zrakoplovom okoli sveta.—Njegova posadka šteje nad 40 mož, poleg tega pa ima prostora za kakih 25 potnikov, lahko pa jih vzame tudi več.

Eksperimentiranje z "Grafom Zeppelinom je bilo doslej uspešno in zrakoplovba je z njim mnogo pridobila.

vsemi je bil milwauški Hrast, najbolj vesel pa menda Peter Benedict, ker se je vse tako lepo iztekal, in on kot Detroitčan se je hotel postaviti. Na uspele priprave za to konvenco so lahko upravljeno ponosni, ravno tako na prirede med zborom. Peter ni bil edini, ki se je smehljal.

(Dalje prihodnjič.)

Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal

Pueblo, Colo. — Ko sem bra pripravah za osmi zbor JSZ, sem si želel, da se bi tudi naša naselbina prebudila in poslala delegata. Upam, da se to zgodi vsaj za bodoči zbor. Kaj mislite, može in fantje v Pueblo, ali ni že čas, da kaj ukrene?

Pisano in razglašeno je bilo, da smo—oziroma so—ustanovili tukaj samostojno podporno društvo "Pomoč", ki je izdajalo tudi mal mesečnik in imelo Silvestrovabavo, o kateri je bilo hvale itd. na vse štiri vetrove. Idejni gazda "Pomoč" je bil Zvonko Novak, katerega se poznali na vzhodu pod imenom Bingelj, mož, ki menja prepričanja kakor gizdalinske raface.

Zamislil si je pomoč v svojo pomoč, pa mu ni ratalo do konca. Društvo se je uletelo svojemu patronu Zvonku pa je dalno slovo. Vse tako, kakor drugod. Zvonko je ustanavljal domove, veseljaške in podporne klube, liste in vrag vedi kaj še—a vse je propadlo. Misil sem, da mu ga ni para, pa stele odkrili še eno tako "luč" v Chicagu, Bog ji daj večni mir in pokoj.

Nekateri v Pueblo se čehljajo... Prelahkoverni so bili in posegli v "tošelj". Prišel je sem, da si bi pomagal, no, in rojaki so dobri, radi verjamajo in pomagajo. Bogzna, koliko bi znašala skupna vsoča, če bi jo seštel iz vseh krajev...

Majska slavnost in 25-letnica društva "Orel" SNPJ. je izpadla sijajno. Bila je najlepša priredba te vrste. Govornik je bil Fr. Boltezar. Zelo se je navdušil in tudi nas je ogrel njegov govor. Program je bil vzorno izveden in tako je imela ta priredba tudi lepo idejno stran, kakor jo zastopa SNPJ. Dvorana je bila polna, ljudstvo zelo zadovoljno.

Ko je prišel Zvonko Novak v navskrje pri "Pomoči", sta se sporazumela s prijateljem Martinom Kočvarjem, da ga bo predlagal v društvo "Orel" št. 21 SNPJ. Objavljen je

Delo, ki ga je imel izvršiti ta kongres našega delavstva, je bilo obsežno. Razprave so bile v enih točkah sporeda dolge, a bile so potrebne. Dasi je spored vseboval mnogo važnih poglavij, je bilo delo izvršeno v predpisanih treh dneh.

Somišljjeniki v Minnesoti, želiti je, da pride duh, ki je vladal na tem zboru, tudi med vas. Pridružite se JSZ, kjer boste v krožku s sodrugom, ki so res sodruži! Kjer ni mogoče ustavoviti klubu vsled razmer, ki vladajo v teh krajih, pristopek to kot član "at large", to je, posamično. Vaših imen se ne bo objavljalo. Pišite tajništvu JSZ, in priglasite se za pristop. Pridobite tudi druge in delujte ob enem predvsem za širjenje našega tiska, — če ne morete javno, pa s "podzemskimi" metodami. Tudi brutalno jeklarško carstvo bo enkrat padlo, kakor so druga tiranska carstva. Ali zmage ne bo brez vašega sodelovanja.

Obracajte se glede aktivnosti v svojih naselbinah zaupno v urad JSZ. Poročajte o svojem delu v Proletarca kolikor smatrate, da je umestno in potrebno. Pridobite društva za pristop z Izobraževalno akcijo (sedaj Prosvena matica), pa bo tudi med nami zavelo novo življenje. Zavzemimo se, da bo imela JSZ do prihodnjega zebra, ki se bo vršil čez dve leti, vsaj tisoč članov at large. Inkret pred prihodnjim zborom bomo prišli skupaj in izvolili svoje delegate, seveda "podzemlj", in stem bomo pokazali naprednemu delavskemu svetu, da MINNESOTA NE SPI!

Za postrežbo, katere sem bil deležen, posebno še moja družina, se vsem lepo zahvaljujem.

Kritik priredb med zborom ne morem biti; rečem le to, da so naredile name in na mojo družino zelo dober vtis.

John Kobi.

Najboljši jugoslovanski socialistični list je "Proletar". Prinaša članke, razprave in pregled delavskega gibanja po svetu ter opise aktivnosti v naših naselbinah na polju socialističnega in kulturnega dela. Naročite ga.

KAMPANJA ZA RAZŠIRJENJE "PROLETARCA"

Cilj: Tri tisoč celoletnih naročnin, ki ga imajo doseči agitatorji "Proletarca" v letu 1930 do 31. decembra. To je "Proletarčovo" jubilejno leto. Letos bo dopolnil svoje prvo četrstoletje svojega dela na polju delavskega vzdobje in v borbi za delavška prava.

Vsa naročnine v izkazu so polstene. To je, vsaka celoletna naročnina je izkazana za dve polsteni. Dočrtavajo se od izkaza do izkaza posameznim agitatorjem in skupno.

Prva vrsta številk znači naročnine, ki smo jih prejeli od agitatorjev v prešlih dveh letih, druga vrsta znači naročnine prejihajočega izkaza, in tretja pa skupno število.

Sedaj poslanih	Prejšnji izkaz	Skupaj ob izkazu
Joseph Snay, Bridgeport O.	1	215
Anton Jankovich, Cleveland, O.	28	159
Jacob Rožič, Milwaukee, Wis.	18	105 1/4
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	17	87 1/4
Janko Zornik, Detroit, Mich.	10	48 1/4
J. Jankovich, L. Frank, Barberton, O.	3	38
Karl Trinastic, Cleveland, O.	11	22
Frances Zakovsek, N. Chicago, Ill.	24	29
Martin Judnich, Waukegan, Ill.	2	19
Henrik Pešarič, Krayn, Pa.	2	18
John Terčel Strabane, Pa.	3	14
Joseph Radel st., West Allis, Wis.	5 1/4	11
John Sular, Gross Kans.	2	13
Frank Zaitz, Chicago, Ill.	2	13
Frank Podboy, Park Hill, Pa.	7	6
Joseph Lever, Cleveland, O.	8	3
John Langerhole, Johnstown Pa.	2	6
Anton Zidanšek, Farrell, Pa.	2	6
Joseph Zorko, West Newton, Pa.	4	8
Tony Zupančič, Point Marion, Pa.	2	5
Anton Sular, Arma, Kans.	7	7
Tony Simenc, Sheboygan, Wis.	7	4 1/4
Fr. Avgustin, Imperial, Pa.	2	5
Frank Boltezar, Pueblo, Colo.	1	2
John Vitez, Detroit, Mich.	4	4
Fr. S. Tauchar, Chicago, Ill.	5	1
Marko Tekavec, Canonsburg, Pa.	4 1/4	4 1/4
Louis Zorko, Cleveland, O.	4	4
Frank Modic, Warren, Ohio.	2	2
John Tancek, Girard, Ohio.	2	2
Leo Junko, Detroit, Mich.	2	2
Frank Ratajc, Forest City, Pa.	2	2
John Petrich, Youngstown, O.	2	2
Albert Hrast, Milwaukee, Wis.	2	2
Joseph Hochevar, Pueblo, Colo.	1	1

Skupaj 179 1/4 748 927 1/4

Agitatorji v prejšnjih seznamih 894 1/4

Skupaj polstennih naročnin 1822

Skupaj celoletnih 661

Še manjka do kvote 2339

Za preporod naše zveze

Na prešliem zboru JSZ. v Detroitu sta imela dva kluba po dva delegata. Klubi z manj kot sto članji imajo pravico do enega, in s sto ali več članji do dveh.

Sedaj imata nad sto članov klub št. 1 v Chicagu in št. 114 v Detroitu.

Na prihodnjem zboru l. 1932 mora biti vsaj SEDEM KLUBOV, ki bo imeli vsaki sto ali več članov, namreč, kluba št. 1 in 20 v Chicagu; št. 27 in 49 v Clevelandu, odnosno v Collinwoodu; št. 37 v Milwaukeeju; št. 114 in 115 v Detroitu.

Člani in članice osmega zborna JSZ., ki se je vrnil dne 30. in 31. maja ter 1. junija 1930 v Detroit, Mich. Štel je šestdeset rednih delegatov in delegatice ter odbornikov, in 3 bratske delegate. Na sliki so vsi, razen štirih.

Čitalnice in knjižnice ter njihov pomen

POROČILO ANNE MAHNICH OSMEMU REDNEMU ZBORU JSZ. V DETROITU DNE 30. MAJA 1930.

Prevzela sem ta referat, da govorim o pomenu naših čitalnic in knjižnic, ki vrše prosvetno in kulturno delo med našim ljudstvom v Ameriki. Naglašam pa takoj v začetku, da napredek knjižnic in čitalnic po naselbinah ne odvisi od mojega poročila, ampak od vas samih. Ta moja izvajanja naj vam služijo le v svrhu razprave in pa v pregled te panoge našega kulturnega delovanja.

Pred par desetletji so bili poskusi za ustanavljanje knjižnic oziroma čitalnic še redki. Tu in tam so posamezniki ustanovili čitalnico, ki si je nabavila nekaj knjig. Običajno je bila stvar neuspešna in taka ustanova je navadno prav kmalu zaspala. Z ustanovitvijo Proletarca in JSZ. se je začelo tudi živahnejše delovanje za ustanavljanje knjižnic. V teh prizadevanjih se je nagašalo, da ni le važno da čitaš, temveč še važnejše, kaj čitaš?

Naše gibanje, ki ima tukaj svojo osmo redno konvencijo, je pripomoglo, da so se začele ustanavljati potrebne knjižnice in čitalnice. Dobili so se že pred desetletji razumni rojaki, ki so umevali, kako velikega pomena so take ustanove za ljudstvo. Ce bi jih imeli v vseh naselbinah, namesto samo v nekaterih, bi bili danes ameriški Slovenci na mnogo višji kulturni stopnji, kakor so. Knjižnice in čitalnice so nam torej prepotrebne. Napaka je bila le ta, da se nismo že prej skušali združiti v centralni organizaciji, kakor jo imamo sedaj in to je: Izobraževalna akcija JSZ. Veliko število zelo podučnih knjig je že razpečala med naše ljudi. Vidim potrebo in smatram, da je dolžnost te zbornice, da sprejme v delokrog našega pokreta in Izobraževalne akcije nalogu, da se odločno in obširno zavzemamo za čimprejšnjo ustanovitev knjižnic, oziroma čitalnic po jugoslovanskih naselbinah, kjer jih še ni. Potrebno je, da pridejo dobre knjige in časopisi med naše ljudstvo. Dobre knjige in časopisi so naša duševna hrana. Iz njih zajemamo snov za izobrazbo. Ljudstvo je odvisno od njih za svoj kulturni razvoj. Le potom čitanja se lahko pride do pravilnega razumevanja socialnih vprašanj. Zelo kočljiv problem je, kako pridobiti naš narod, da se bo začel bolj resno zanimati za te ustanove po naselbinah. Zalostno dejstvo je, da se naš narod v tako velikih naselbinah, kakor so Waukegan-No. Chicago, Milwaukee, Chicago itd., tako malo zanima za čitanje. Neobhodno potrebno je, da se zavzame za jačanje knjižnic in čitalnic in za ustanovitev novih, kjer jih še ni, tudi tisto naše ŽENSTVO, ki umeva pomnen tiskane besede za izobrazbo. Delujej naj, da se pridobi čimveč članic v te ustanove, kajti le mati z razvito miselnostjo kriсти človeški družbi z dobrim in pravim vzgojevanjem otrok.

Potreben je, da si take ustanove nabavijo s posebnim ozirom na mladino podučnih knjig tudi v angleščini. Zainteresirajmo jo, da prične misliti in delovati za izboljšanje družabne uredbe. Že pred več leti bi se morali pobrigati za to plemenito nalogu in skrbeti, da si ohranimo mladino, ki bi znala ceniti svoj narod in njegove kulturne ustanove. Ker se za tak program med mladino nismo zadosti brigali, smo po naši krividi prikrajšani za njen razumevanje in kooperacijo. Se vedno pa je čas, da zamujemo popravimo.

Slovenska narodna čitalnica v Waukeganu, od kjer prihajam, je bila ustanovljena leta 1910. Vseskozi deluje na prosvetnem polju, neguje dramatiko in petje. Veliko

in časopisov in veliko število knjig. Nekaj je tudi čitalnic, kakor Slovenska narodna čitalnica v Clevelandu, ki niso zastopane v Izobraževalni akciji JSZ. Toda koncem konca vseh skupaj ni veliko.

Citalnico in knjižnico imajo tudi slovenski domovi na Farrel-u, Pa., na Ely-ju, Minn. in mogoče tudi nekaj drugih. Po mojem mnenju bi morale vse te ustanove, v svrhu boljšega spoznavanja med seboj in večjih uspehov, sodelovati pod okriljem Izobraževalne akcije JSZ. Kakor sem že omenila, bi lahko odseki, ki upravljajo či-

talnice, aranžirali diskuzije in predavanja ter vršili drugo delo vzgojevalnega značaja, kolikor ga pač spada v njihovo področje.

Priporočam, da urad Izobraževalne akcije sestavi statistiko naših knjižnic in čitalnic. Navede naj se v tej statistiki, kateri imajo svoje prostore, koliko listov prejema, koliko knjig imajo in koliko jih povprečno izposodijo na leto. V tej statistiki naj bi bilo tudi navedeno, kdaj so bile ustanovljene in kakšne so njene druge aktivnosti. Nedvomno bi bilo tako informa-

tivno poročilo vredno, da se ga objavi v Ameriškem družinskom koledarju, kjer se priobčujejo tudi drugi važni pregledi o kulturnem in ostalem delu v naših naselbinah.

S tem sem vam podala skromno poročilo in priporočila z upanjem, da se oprimemo tega dela z organiziranjem knjižnic in čitalnic, kjer jih še ni in povečanjem aktivnosti, kjer take ustanove že obstoje. Le tem potom moremo ljudstvo izobraževati in ga pridobiti za gibanje, ki zastopa delavške interese.

CAMELS so napravljene za kajo

OD DNE, ko so izbrani listi solnčno-rahlega tobaka turškega in domačega prvič odbrani za Camel Cigarette, je vsak korak njihove izdelave, usmerjen proti enemu samemu cilju — izdelovanju temeljite, užitka polne kaje.

Užitek, ki je najboljši v Camels, je eden vzrok kaje. Zato ni Camel nič drugega kot kaja. Camel je mešanica izrazite rahnosti, mila in lahka in čudovito dišeča. Imejte Camel!

★ NA RADIO ★

Camel Pleasure Ura — ob sredah zvečer na N. B. C. omrežju WJZ in zdržene postaje. Poglejte v lokalni radio urnik.

PROLETAREC

List za interese delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.
Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovenske Socialistične Zveze

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado za celo
leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.—
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu naj-
poznejše do pondeljka popoldne za priobčitev
v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's
Publishing Co., Inc.
Established 1906.Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles PogorelecSUBSCRIPTION RATES:
United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months
\$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One
Year \$3.50; Six Months \$2.00.

Address.

PROLETAREC
3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
Telephone: Rockwell 2864.

546

REPREZENTATIVEN ZBOR

Na osmem zboru klubov JSZ in društev Izobraževalne akcije v Detroitu je bilo reprezentiranih s svojimi delegati 61 organizacij, vključivši štiri okrožne konference JSZ, ki so same na sebi velike zveze klubov ter podprtih in kulturnih društev.

Zastopanih je bilo 25 klubov JSZ, s 25 delegati, štiri konferenčne organizacije JSZ, ki so imeli 4 delegate; 18 večjih podprtih društev z 18 delegati; izmed teh jih je bilo 9 direktnih, devet drugih pa so zastopali tudi klube in eni po več društev ter kulturne organizacije; štiri kulturne organizacije so poslale delegate, druge so sporočile, da jim je vsled finančnih potežkoč to nemogoče. Razen delegatov je prišlo na zbor šest delegiranih poročevalcev iz raznih krajev in 11 članov odborov JSZ. Skupaj je imel zbor 60 članov z vsemi delegatskimi pravicami, in tri bratske delegate, oziroma pet, toda dva sta bila ob enem delegata klubov. Osmi redni zbor je potem takem štel 63 članov.

JSZ sama na sebi nima mnogo članov, kar nasprotinci zelo radi naglašajo. Niti tisoč vas ni, nam očitajo. Nam je žal, ker se delavstvo ne odzove apelom za pristop v večji meri, ali na drugi strani je nam v zadodčenje dejstvo, da so v JSZ večinoma najaktivnejši delavci, ki se udejstvujejo v naselbinah v vodstvu podprtih in kulturnih društev in v splošnih aktivnostih za napredok ljudstva. Sto takih članov pomeni več, kot pa tisoč neaktivnih, in v tem je zapovedana moč ter vpliv JSZ. Vzlič temu—mi hočemo več članov, in tudi več AKTIVNIH DELAVEV.

Na osmem zboru JSZ smo videli poleg delegatov klubov tudi aktivne društvene in kulturne delavce ter delavke, ki so zastopali organizacije Izobraževalne akcije, ali pa so bili referanti. Tvorili so harmonično enoto, in po treh dneh zborovanja je bilo vsakemu jasno, da JSZ mora naprej, in da mora njeni Prosvetni matice (kakor se bo odslej imenovala reorganizirana Izobraževalna akcija) postati zveza vseh naprednih društev podprtih jednot in zvez, in vseh kulturnih organizacij, katere so voljne sodelovati v delavskem duhu za prosvetno dviganje naroda.

ČIKAŠKA NEVARNOST

Kadar kapitalistični svet hoče obrniti ljudsko pozornost od kakršega perečega problema, se posluži trika, ki je med drugim opozarjanje na "rdečo nevarnost". Kongres je v svoji budalosti celo sklenil "preiskovati" komunistične aktivnosti v tej deželi, da dožene, ob katerih uru nameravajo začeti z revolucijo.

"Naši prijatelji okrog "Ameriške Domovine" in dopisniki v "Enakopravnosti" pa so odkrili "čikaško nevarnost" in poleg te še "rdečo čikaško nevarnost".

S tako taktiko imajo gotovi ljudje interes, da nekaj nekje skrijejo—da imajo namene, od katerih obračajo s kriki ljudski pogled drugam.

"ČE BI JAZ BIL HUDIČ"

Neki omejeni pater piše v mesečniku teme in vraž, da če bi bil hudič, ne bi spravljal ljudi in skušnjave, ne bi jih navajal v greh, ne bi se mučil, da pogubi duše, nego bi agitiral za glasilo SNPJ, ki se po patrovem mnenju na vso moč trudi, da se pomnoži prebivalstvo pekla.

Omejenost nekaterih ljudi nima meja. Če bo Lemont kdaj "slovit", bo to zasluga skrajne plidkosti in bigotstva njegovih očetov franciškanov in prečastnih sester.

Linčanja niso reklama

Severoameriška unija se postavlja, da leta 1929 ni bilo linčanj v 43 državah. V ostalih je bilo linčanih deset oseb, med njimi sedem zamorcev in trije belopoltneži.

Na tej sliki je skupina čikaških "gangsterjev", spadajočih v Caponejev alkoholni in igralski kartel, ki so bili nedavno postreljeni od gangsterjev konkurenčnega kartela. Bili so na "oddihu" v letoviščnem hotelu v Fox Lake, in ravno obredovali v sobi, ki je na vrhu te slike, ko so nepovabljeni gosti potrčali na vrata. Nekdo jih je odpril. Otvorili so ogren iz svoje strojne puške, nato zbežali. Tudi ženska na desni na tej sliki, ki je bila v tej družbi, je bila smrtača nevarno obstrelna. Umori med konkurenčnimi preprodavniki poklicov se v Chicago in drugih mestih nadaljujejo, policija pa izjavlja to in ono; v teh bojih je brezmočna radi vpliva, ki ga imajo skupine organiziranih velebitutegarjev ter imetnikov igralnic in bordelov, v "politiki". Dostikrat so v zvezi z njimi tudi politički uradniki.

Nekoliko o osmem zboru

J. S. Z.

Piney Fork, O. — Zopet sem imel čast, da sem bil delegat socialistične konvencije. Izvolila me je vzhodno-ohijska konferenca, da jo zastopam na osmem rednem kongresu JSZ, v Detroitu.

Velika je razlika med našimi konvencijami pred dvajsetimi leti in sedaj. Ko smo začeli hodiči na konvencije podpornih jednot, smo čuli največ samohvale. Vodilni funkcionarji so poveličevali sebe, da je bilo slišati le "jaz" to, "jaz" ono, "jaz" je vse napravil, drugi nič. Ker je bilo takrat zelo malo takih, ki so bili sposobni za delo po uradu, jim je taka hvala prav prišla in delegatje si niso mogli pomagati. V tem je se obrnilo mnogo na bolje, ali kar se tiče brezplodnih razprav, so konvencije podpornih organizacij tam kot so bile, in se vlečejo skozi celih 14 dni, dasi bi se isto delo v boljsem razumevanju in redu lahko izvršilo v šestih dneh. Malo je namreč med našim narodom ljudi, ki so prinesli potrebno znanje o zborovalnem redu iz stare domovine, ali si ga dobili v tej deželi.

Osmi redni zbor JSZ v Detroitu si je začrtal zelo obširno spored, ves je bil važen, toda ker so bili zborovalci vsi več ali manj zmožni za svoje naloge in veči v zborovanju, razpravah in sklepjanju, je končal delo v treh dneh. In rečem vam, da ga ni bilo malo!

Veselilo me je, ko sem videl na tem zoru toliko skupino inteligentnih žen ter dekle in mladičev. Rekli so, mi mlaadi smo prišli za ta zbor, da se od vas starejših učimo, da nam pokaže pota, po katerih najvam pomagamo ter nadaljujemo v vašim delom!

Citateljem priporočam, da zapisnik, ko bo priobčen, pazno berejo, in da naj se posebno poglobe v referate in resolucije.

Kar se tiče detroitske naselbine, je boj v nji precej ponehal. Zmagalo je napredno delavstvo. Pred dobrim letom mi je prijatelj Fr. Sepič zagotovljal, da je slovenski Detroit komunističen, da so s socialisti dočela "pomedli". Na tem zboru sem videl, da se je motil. Slovenska naselbina v Detroitu deluje že leta pod praporom socializma in bo nadaljevala tako tudi v bodoči. Njihove prirabe so me uverile v tem.

Rojaki v Detroitu so vladljiv in postrežljivi. Ko smo dospeли tja, so čakali pred parnikom in na postajah z avtomobili, da nas odpeljajo v dvoran, potem so nas vozili domov in na seje, po sejah so nam razkazovali mesto, goste, ki so prišli z delegati, pa so vozili okrog kadar so hoteli. Kdor je želel, so ga peljali tudi preko mesta v Kanado.

Clanštvo detroitskih klubov

je imelo polne roke dela s pravrami za zbor, s priredbami, s prevažanjem delegatov, ženske so delale od jutra do večera v kuhinji ter oskrbovale obele delegatov ter gostom, in tudi moški so imeli s streženjem mnogo posla. Zelo lep je bil banket. Jako je nam ugajal spored koncertne prireditve v soboto zvečer. Detroitski zbor nam ostane trajno v spominu.

Z mnogimi sem se seznanil. Z nekaterimi se nismo videli že leta. Ako sem se komu kaj zameril, naj mi oprosti. Ene sem zgrešil, da je sem jih spoznal, so mi moral povedati ime. Vid mi je opešal, eno oko sem pred več leti izgubil, pa tudi sluh ni več tako dober kakor včasi. To navajam v opravičbo, ker sem morda komu reknel, da ga ne poznam, ali ako sem na vprašanja nerodno odgovoril.

Nekateri v Ohiju so mi naročili, naj poizvem, kaj je s Charles Novakom, ki je svoječasno tod tako agitiral proti Proletetu in JSZ, ter nas na vse pretege napadal v "Del. Sloveniji" in v poznejšem "Delavcu". Izvedel sem, da živi v Detroitu, kjer ima krojaško obrt. Iz komunistične stranke, oziroumo njene hrvatske sekcije je bil izključen, ker je deloval kontrarevolucionarno. Pozneje je se ješ enkrat podal v boj proti kom. stranki in "Radniku", izdal nekakšen letak proti njim, ali oficiellni komunisti so mu tedaj dali še pečat "trockijevca". Ker nima lista, da se bi v njemu branil in napadal, se je čisto umaknil in pravijo, da sedaj živi le za svojo obrto. Toliko onim, ki se zanimajo za tega človeka, kateri je pred nekaj leti tako vztrajno potoval po naselbinah, prizel vseposod shode in "razkrinkaval" socialiste ter naznajal njihovo smrt.

Nace Zlembberger.

Našim delavcem v Ohiju

Ali sodelujete pri nabiranju podpisov?

Cleveland, O. — Meseča maja je socialistična stranka države Ohio razposlala pridruženim organizacijam in sosišenjem peticijske pole, na katere je treba dobiti določeno število podpisov, da pridejo naši kandidati pri jesenskih volitvah na tiket pod označbo svoje stranke. Sodruži in sosišenj, požurite se, da dobiti čimveč podpisov. Vsak državljan jo lahko podpiše. Neglede koliko jih je v posamezni familiji, vsakdo, ki je upravičen glasovati, sme dati svoj podpis.

Glasom novega tolmačenja volilne postave moramo dobiti okrog 35,000 podpisov predno dobimo pravico do svoje rubrike na glasovnici. To je visoko število, katerega par ljudi ne bo doseglo. Treba je, da nabirate podpise VSI.

Peticije morajo biti vrnjene uradu stranke najkasneje do 15. avgusta. Vsako mora podpisati nabiralec podpisov in dati jo mora v potrdilo notarju. Vsakdo naj se podpiše s črnilom. Na vsaki peticiji naj bo podpis volilcev samo enega okraja (county). V nasprotnem slučaju bo peticija neveljavna in delo zmanj.

Zaenome s peticijami smo razposlali nabiralne karte, ker potrebujemo za kampanjo tudi gromote vire. Ako le mogoče, posljite svoj prispevek čimprej.

Sidney Yellen, tajnik državne organizacije soc. stranke, 305 Prospect-Fourth Bldg., Cleveland, O.

Temna slika razmer med premogarji v Illinoisu

Springfield, Ill. — Dasi je brezposelnost že tako kritična, se se vedno bolj širi. Mnogi so v tako slabem položaju, da jim je obupati. Nedavno so tu zarpli en rov Peabody kompanije, kjer je bilo zaposlenih okrog sedem sto premogarjev. Zatem so začeli spravljati notri stroje za nakladanje premoga, z cesar smo sklepali, da se rov kmalu zoper odpre, toda vsled teh strojev bo mnogo nad povločico premogarjev ob delo. Srečni tisti, ki ga dobre.

Pred par tedni sem obiskal prijatelje v Nokomisu (Ill.). Samo en rov obratuje dva dni v tednu ob uporabi najmodernejših strojev. Drugi v okolici stojte. Rojaki, kolikor jih imaše priliko za garanje, so nekam veseli, kadar se snidejo s starim prijateljem ali znancem. Težko je onim, ki so brez dela in brez sredstev.

Banke v premogovniških mestih propadajo. Skozi prošlo zimo je bilo zoper precej polomov. Njena vdova mi je tarnača, da je ob vse. Pred dvema leta ji je umrl mož. Vse kar sta imela, in kar je dobila po njem, je šlo v banko, da bo varno. "Zdaj so mi še to ukrali," je jokala.

V Livingstonu rov ne obratuje kake tri mesece, pa tudi preje se je delalo v njemu zelo nerедno, le tu in tam kaka dva dni v tednu. Možje so se razkropili za delom v druge kraje, večinoma brez uspeha. Matere re otrocmi so doma brez sredstev, možje na begu za delom tudi.

V Springfieldu, ki je malo mesto kakih 60,000 prebivalcev, te ustvari okrog postaje ali v glavnih delih ta ali oni brez posebnih brezdomcev ter moleduje za nikel ali dajm. Lačen je, pa bi si rad kupil donac in skodelico kave ...

Tudi farmarji ne najemajo delavcev. Ker nimajo dovolj dohodka, jim morajo delati na polju toliko bolj žene in otroci. Le malo delavcev in farmarjev razume vzroke sedanje ekonomske depresije. Berejo največ kapitalistične liste,

mnogi še teh ne dosti. Težko jih je pripraviti, da bi čitali na predne delavske liste. Leta 1914 se je vtisnil vam se sledi dogodek: Srečan rojaka, "Kam pa?" — "V salun, bom poizvedel, kako kaj vojska." — "Za voljo tega ti ni treba v salun. Beri liste, take, ki pišejo resnično."

Dejal je, da listi nič ne vendo, pišejo same laži. V salunu pa izve tako kakor je. Takih ljudi je mnogo, ki hodijo po informacije in znanje tja, kjer se ga ne dobri. Tisti ljudi, ki so v pomenih v salunih lahko kaj povedali, so tudi brali, ampak rojak se tega ni zavedal.

Unija premogarjev (U. M. W. of A.) je razvojena. Boj je med rudarji, boj med starim in novim odborom. V rov prihajajo namesto rudarjev stroji, na vrhu delajo stroji. Slabo je za nas, a še slabše se obeta. Kapitalisti imajo prosperitet, mi pa krizo.

Povsod je slabo

Skupen piknik dveh društev.

Bon Air, Pa. — V Johnstownu in okolici postaja industrijska depresija za delavce vedno bolj občutna. Dne 31. maja je prenehal obravnavati premogovnik na Franklinu, v katerem je bilo uposlenih 500 delavcev, večinoma Slovenci. Rov ostane zaprt za nedoločen čas.

Sedaj hodimo za delom v grupah. Le malokateri ga dobi.

Sel sem za njim precej dalje na okrog. Rovi obratujejo večinoma dan do dva dni v tednu. Na Flickerville obratuje rov samo en dan v tednu. Od tam sem šel na McIntyre, kjer so imeli slavnost razvijanja zavoda.

Toda vse je precej zlagano. Res je, da je kriza teatra, ni pa res, da bi gledališče vodilo brezupen in nejunaški boj za svoj obstoj.

Treba pa vpostaviti tudi dejstvo, da je vsa sedanjost ena sama kriza in da ne moremo govoriti o nikakem idiličnem življenju tu ali tam, v tem ali onem oziru. Ta kriza dobesed, ta razkol med dvema dobama, med to, ki umira, in med to, ki pride in prihaja, se odraža v vseh smereh. In če se teater bori, je to samo dokaz, da se prijemlje ta preobrazba tudi njega. Ta kriza je najboljši dokaz, da heče tudi gledališče spremljati in slediti sociološkim in duhovnim spremembam današnje dobe in da so vsi ti krči le porodni krči novega gledališča.

Ta kriza teatra torej nikako ni kriza pred smrto, ni nikaka kriza, ki jo je prizadejala samo konkurenca filma, zvočnega in nemega. Ta kriza stoji na koncu ene dobe in obenem na začetku druge dobe in je upravljena, da se bo gledališče osvobodilo težav in bridi.

PAVEL DOROHOV:

SIBIRSKI PUNT

Ruski roman iz dne državljanke vojne

Prevedel Ivan Vuk.

(Nadaljevanje.)

V dvorišču zadružne zveze, na nekem gumnu, leže trupla. Sest vrst od mesta, na drugem bregu reke, so našli v snegu tri naga, razmesarjena trupla: Hlebnikovo, Razhoščovo in Sotovo. Hlebnikov je imel trinajst ran. Prsa so bila z bajonetom razparana. Zelenec in boka preboden. Obraz — strašna temnordeča maska. Razbite čeljusti kažejo sijajoče zobe — bil je to vražji smeh. Mesto oči — jamice.

Zenski jok pred trupli, kakor krhečke žene se valjajo po zemlji. Žena Hlebnikova. Žena Razhoščeva.

Počasi vodi Nataša ženo Lomova k truplom.

Nataša govori:

Nataša se je zmotila.

"Pojdi, Ivan Aleksandrovič ni med njimi. Samo sem videla."

Kakor z nevidno močjo vleče Heleno k truplom. Stoji pred njimi in nima moči, dvigati prte, s katerimi so pokrita. Njene oči strime v Natašo.

"Ivan, Ivan!"

"Pomirite se vendor, Ivana Aleksandroviča ni med njimi, poglejte!"

Dvigne prti z mrljev, Helena Ivanova se vpije v obrazje mrljev. Brez glasu šepeta:

"Ne, ne, ni ga!"

Obrne se naglo k Nataši, jo pogleda, kakor tukio in vpraša uljudno:

"Ali veste morda, kje je Ivan Aleksandrovič?"

Zadruža je protestirala. Trupla je fotografirala in sestavila zapisnik. Zapisnik in sklice poslje vladu s protestom.

Se tisto noč so bili arretirani vsi, ki so podpisali zapisnik. Tudi fotograf — negative so uničili.

Trupla so nekje zagreblj.

Pogosto se pojavi na ulicah mesta žena z bledim obrazom. Njena kapa iz krzna sedi globoko na čelu. Velike, nenavadne oči bleste izpod nje, prodirajo v mimogredče. Včasih ustavi srečavšega, ga prime za roko in vpraša vladivo:

"Povejte, prosim, ali ste videli Ivana Aleksandrovič?"

Clovek se zmede, skrije svoje oči pred njenim nenavadnim pogledom in naglo odide.

Nikdo ne bo znał ženi z blodnimi očmi povediti o njenem ljubljenem možu. Debele kamene stene in želesna vrata Hinkelove kleti hranijo dobro svoje skravnosti.

9. Na parobrodu.

Strežnik v prvem razredu, Maksim, opazi, da je pred oknom jedilnice mož v vojaški jopi nekajkrat obstal in pri tem uporno gledal na velikega, obritočega pasažirja iz kajute št. 5. Mož je šel parkrat preko koridorja v prvem razredu.

Obraz ni ugajal Maksimu.

Med pasažirji v prvem razredu ga Maksim doseđa in opazil, tudi opravka ni imel tu nobenega.

"Kaj bi vendor rad?"

Strežnik je stal pri majhni mizici in skladil posodo. S palube je prišel častnik — Poljak. Mož v vojaški suknji je stopil k njemu.

"Gospod poročnik!"

Častnik obstane.

"Kaj želite?"

Mož stopi bliže in začne naglo šepetati: "Uradnik tajne službe sem. Velik, obritočni pasažir iz št. 5 je sumljiv. Zdi se mi, da sem spoznal njegov duh. Boljševik je. Primite ga!"

Maksim je prestal ropotati s krožniki in napenja ušesa.

"In ako se motite?"

"Ne, ne motim se. Za to imam dober nos. Odvzemite mu vsaj dokumente. Brez teh nam ne bo ušel."

"Dobro."

Poldan je. Nikdo ne pozvoni. Maksim postaja nestrenen. Šel je nekolikokrat ven, mislec, da bo pasažir št. 5 kaj naročil. Kiseljov je sedel v oglu na mehkem divanu in lista po neki knjigi. Maksim se odloči in stopi k njemu.

"Zaukažete obed?"

Kiseljov pogleda služabnika začudeno, se nasmehne in reče:

"Dobro. Prinesite!"

Po kosišu je podal Maksim račun.

Wm. B. PUTZ

Cicero's { LEADING LARGEST OLDEST } Florist

Cvetlice in venci za sluge.

5134 W. 25TH ST., CICERO, ILL.

Tel.: Cicero 69. Na domu Cicero 2143.

Royal Bakery

SLOVENSKA UNIJSKA PEKARNA.

ANTON F. ŽAGAR,

lastnik.

1724 S Sheridan Rd.,

No. Chicago, Ill.

Tel. 5524.

Gospodinje, zahtevajte v trgovinah kruh iz naše pekarne.

(Dalje prihodnjic.)

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN and SURGEON
Office hours at 3724 W. 26th Street
Tel. Crawford 2212.
1:30 — 3:30 — 6:30 — 8:30 Daily
at Hlavaty's Drug Store
1858 WEST 22ND ST.
4:30—6:00 p. m. daily.
Except Wed. and Sunday only by
appointments.
Residence Tel.: Crawford 8440.

Anzichek, Mary Klanchnik, Rudi Klanchnik in Tony Koss. Režisera je bila Helen Skvarce. V tej igri je torej sodelovala naša ameriškoslovenska mladina.

Detroitska naselbina ima zelo dobre moči, bodisi v petju ali dramatični in nedvomno je njen bodočnost, kar se tiče kulturnega udejstvovanja, velika. Razen tega se Detroit ne ogiblje dati svojim kulturnim pripreditvam delavsko dušo.

V nedeljo večer 1. junija smo imeli plesno zabavo, in z njo je bilo konvenčnih prireditv konec, najbrž v veliko veselje onih, ki so imeli z njimi obilico dela. Delegatje in gostje so se polgoma razhajali, eni z busi, drugi s parnikom proti Clevelandu in od tam dalje z vlaki, tretji pa so vzeli vlake iz Detroitu pozno zvečer. Le malo jih je ostalo še dan ali dva, da obiščejo prijatelje.

Upam, da dobimo od kakršnega Detroitčana točnejše poročilo o sporedi. Gleda zunanjih udeležencev rečem lahko, da smo bili bodisi s postrežbo kakor s priredbami prav zadovoljni. — F. Z.

S svojim složnim sodelovanjem in skupnim delom ste pokazali pravo razumevanje važnosti tega koncerta ter ste tako pripomogli k velikemu vsestranskemu uspehu, ki ni važen samo zame nego je velikega kulturno-zgodovinskega pomena za ves jugoslovanski narod.

Približno polovica je bilo Amerikanec. O petju Svetozarja Banovca so se pohvalno izražali. — P.

Zahvala sodelavcem

V dolžnosti si štejem izreči na tem mestu najglobokejšo zahvalo vsem jugoslovanskim pevskim društvom v Chicagu, Ill., ki so se z takov vzglednim in složnim sodelovanjem zavzela za moj veliki koncert dne 18. maja v Orchestra Hall in prevzela pokroviteljstvo tega koncerta.

Izreči moram iskreno zahvalo tudi jugoslovanskim časopisom in posameznikom, ki so tako pozrtvovalno pripomogli na katerikoli način v veliko javnost.

Nikdar se nisem nadeljal, da bom v tej mrzli tujini deležen kdaj tolke naklonjenosti.

Moja zmaga je Vaša zmaga, dragi bratje in prijatelji. Dobljeno častno priznanje ameriške javnosti in odličnih kritikov največjih čikaških dnevnikov in ostalih glasbenikov je priznanje Vam, dragi bratje in prijatelji!

S svojim složnim sodelovanjem in skupnim delom ste pokazali pravo razumevanje važnosti tega koncerta ter ste tako pripomogli k velikemu vsestranskemu uspehu, ki ni važen samo zame nego je velikega kulturno-zgodovinskega pomena za ves jugoslovanski narod.

Svetozar Banovac, operni in koncertni pevec.

BANOVČEVI KONCERTI

Ely, Minn., 15. junija.
Duluth, Minn., 22. junija.
Girard, Ohio, 30. avgusta.
Cleveland, O., S. N. D., 21. septembra.
Cleveland-Newburgh, O., 12. oktobra.

Ako želite kakih podatkov, ali če želiš še kako naselbina aranžirati koncert, se obrnite na sledeni naslov: Svetozar Banovac, 442 National Ave., Milwaukee, Wis.

ZENE! — Ako imate mesečno čiščenje neredno, in je zvezzano z bolečinami, naročite si moje starokraljsko zdravilo. Cena zavoju \$3. Pišite mi v vašim popolnim zaupanjem!

MRS. GRETA LESKOVAR
507 E. 73rd St., New York, N. Y.
(Registered by Board of Health of N. Y.)

MLADENIČI - MOŽJE!

Obleka po vaši meri.
M' vam izdelamo obleko ali suknjo, da vam se pristojava.

ČISTA VOLNA SAMO \$25.00
Naročite si obleko ali suknjo pri nas.

Delo jamčeno.

John Mocnik
6517 St. Clair Avenue,
CLEVELAND, O.

Banovčev koncert v Calumetu

Calumet, Mich. — Banovčev koncert, ki se je vršil 2. junija v Opera House, je sijajno uspel. Dvorana, ki ima okrog tisoč sedežev, je bila polna.

The 'Milwaukee Leader'

Največji ameriški socialistični dnevnik — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 528 Juneau Ave.
MILWAUKEE, WIS.

TISKOVINE**SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA****ATLANTIC PRTG. & PUB. CO.**

2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Tel. Landale 2012

A. H. Skubic, pred. — J. F. Korecky taj.

V naši tiskarni se tiska "Proletarec".

Skoro več kot 50 let

je odkar je bila ustanovljena naša banka, in v tem času je hranila sto tisočem njenih odjemalcev vloženi denar.

Uradniki naše banke so vedno gledali, da so dali vlagateljem najboljšo postrežbo.

Prepričali se boste, da je v vašem interesu, ako se v vseh denarnih zadevah obrnete na

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Ave.

CHICAGO, ILL.

"ŠE ZAME KRUHA..."

Spisal Adam Milkovič.

Nad predmetjem so ležali zamazani oblački, ki so jih čez noč izdihal fabriški dimniki. Crne saje so ležale po razprtih strehah delavskih domov in po blatnih cestah, ki so se razrite stiskale med razpadajočim zidovjem.

Pri Obronku je bilo vse v neredu. Pred napol razdroto hišo so postajali ljudje, prisluškovali, šepetali in stiskali glave. Kaj le bo! Kdo bi si mislil! Saj je bila Anka vendar poštena ...

"Taka aramota!" je razsajal v hiši Peter Obronek. "Komaj smo jo poslali v svet — pa nam prinese otroka domov!"

"Jej, dej, kaj porečejo ljudje!" je sklepel na roke Obronku in se prestopala iz kota v kot. "Moj Bog, in vedno sem jo lepo učila! Joj, joj!"

Tako je šlo ves dan. Otroci so se cemili po kothi, se potepali brez kosila po predmetju, mlada Anka pa je ždela na skrinji, ihtela in tolala malega Andrejčka, ki je v njenem naročju odpiral lažna usteca. Iz njenih oči so vrele solze, si iskale poti po licu in padale na otroka ... Časih je kanila katera in odprta usteca — in lačni otrok se je nakremžil in še bolj zajokal.

In v ta jok otroka so Ankina ustna tuinjam zatrepetala: "Joško, Joško ..." Pa ga ni bilo. Ko je bil zasut do bo njegov greh izdan, se je zbal in zbežal. Zaprl je srce, tešno ga je zaprl, da ne čuje vzduhov, da ne vidi solz, da ga ne doseže pisana beseda, ki bi mu očitala greh.

Ko se je zmrznilo je zatulila fabriška sirenja. Na delo! Obronek, ki je že dolgo let hodil med sikajoče stroje, je vtaknil v žep kos starega kruha, potem pa skrnil prste.

"Pogled!" je pokazal hčerki roke prav pred obraz, "dvajset let, dvajset dolgih let so trapele zate. S temi živiljavimi rokami sem te oblačil, iz teh rok sem iztiskal zate kruh in ti — poberi se od doma! Proč! Tu ni več prostora zate ... Huh!" Hotel je zamahniti s pestjo, pa je ta hip obstal. Mali Andrejček se mu je bil iz hčerkinega naročja nasmejal in stegnil k njemu drobne ročice. Obronku se je v prsih nekaj staniilo in obstalo. Povesil je glavo, povesil pest in odšel ...

Sredi poti je zavil v stran in obstal. Kako mogočen spomenik trpečih je štrrel v nebo fabriški dimnik, črn in okajan do tal. Za njim je krvavelo nebo in dvoje nočnih ptic je pruhatal skozi zrak.

"Bog!"

Mimo njega so hitele tihe trume izmučenih, ki so zapuščali delo. Obronek je čul stope in se ni ozril. Zdebel se mu je, da kažejo s prstom nanj in se mu posmehujejo. Izmučeni pa so hiteli dalje, roke so jim razbolele mahale ob telesu, njih hrbiti so bili zviti, njih oči, ki so bile brez luči so iskale dneva, ki ga pa ni bilo več ... Bili so med njimi razorani, bledi obrazzi starcev, izjeti obrazzi mladih ljudi, žena in deklet, mladeničev in otrok in vsi so hiteli molče, kakor, da beže pred nečem strašnim, pred smrto samo, za njimi pa je tulilo in slikalo iz drvečih strojev, in črne saje so padale z neba na skljucena ramena izmučenih okostnjakov ...

Mimo njih pa so se prerivali novi, počneno zidovje jih je gołtalo vase, še in še — dokler ni sklonjen z rokami na prsih, prestopil izhodenega praga Obronek.

Pozna ura. Počastno se vrte kolesa, sikajo in tulijo in tulijo, med njimi pa ječi sto in sto izključenih teles v svitu žarečih obločnic — njihovega solnca ... Obronek vihti kladivo. Otrira si znoj, ki pada na žereče žezezo, da cvrči in se kadi iznad njega ...

Počnici! Se pet ur! Obronek dviga, tolče. Pred njim leži — se mu zazdi na žarečem železu nedolžen obrazek, dvoje tankih ročic se stegnu k njemu in ga prosi: "Se zame, še zame ... kruha ..."

Obronek obstane. "Se za enega?" Potem pogleda roke. Žulji so se mu bili odprli in roke so mokre od krvi. Seže v žep po skorji kruha in jo zaužije omadeževano z lastno krvjo.

"Naprej!" zakliče nekdo. "Kaj boš mrzlo koval?"

Obronek dvigne kladivo, tolče in ječi. Ko je tisti trenotek pogledal skozi odprtino, je zunaj onstran obzidja nekaj zajokala. Andrejček? je vprašalo srce. Obronek je skrčil ustni. Pognal je hčer od doma! Kaj —? In otroka je pognal! Tedaj je skozi okno pogledala Anka.

"Oče! Oče!"

Obronek je vstrepetal. Ona! Z otrokom je prišla, prišla je ... morda zadnjikrat! Kaj je storil! Ko je pogledal skozi okno, je videl brezupen, polzasečen obraz, ki je stiskal k sebi v neizmerni bolečini dvoje drobnih ročic in jih grel ... Se preden je odmeknil oči, je Anka zbežala. Tiše in tiše se je čul jok malega Andrejčka iz njenega naročja, dokler ni utihnil ...

"Pa ne da bi ..." se je zgrabil Obronek za prsi.

"Naprej!" je ukazal sosedov glas. Težko je kladivo. Obronek ga dvigne in bje, na njegovo srce pa nekdo trka z drobnimi ročicami in prosi: "Se zame, še zame ... Obronek je čul ta glas; od časa do časa je švignil z očmi skozi okno — pa je ni bilo več ... Na njegovo srce pa je Andrejček trkal močnejše in močnejše. Trkal je, dokler se ni odprlo in so vanj pogledale tiste nedolžne oči, kakor bi v njegovem srcu iskale

prostora, ker ga niso našle v srcu pravega očeta ...

Obronek dviga, udarja, dviga, udarja, v njegove prsi pa se zajeza nepoznana bolečina in grize v njih, kakor v človeku, ki je storil zločin in se skesan pred Bogom in samim seboj, boji zapreti skrivne duri svojega srca pred roko pravice, ki sega skozi nje vanj, da ga kaznuje za storjeni greh. In takrat ga je nekdo vprašal: "Clovek! Pognal si jo od doma! Pognal si njo in otroka, nedolžnega otroka! Kaj veš, kolika je njena krivida? Morda je tudi tvoje kos vmes? Od doma, v svet si je rekel naj gre, da je stara dosti! Si videl v njeni srce? Si videl materino ljubezen do drobnih ročic, ki so se proseče stegnile tudi k tebi? Kaj si storil?

Obronek tolče, peša in peša. Vanj se stegnuje dvoje tankih ročic in dvoje mokrih očes prosi: "Se zame, še zame ..."

"Anka! Andrejček!" se je iztrgal iz njenega. Že je hotel odhiteti skozi noč za njo in otrokom, ko ...

Obronek je vzravnal hrbitenico in se zaledal v polni obraz svojega predstojnika.

"Gospod," je rekel in roke so mu razbolele omahnil.

"Slabo vam je! Pustite!"

Obronek je izpustil kladivo, se zgrabil za prsi in obstal.

Ko je odbilo tretjo po polnoči, je hitel po blatni cesti proti domu z rokami na prsih in sklonjeno glavo. Bog ve, ali je res odšla? Kaj je res ni več? Morda je. Vse ji bo odpustil, saj ne more drugače ... Ko je pribernal do svojega doma je prisluhnil. Nič, nobenega joka ni čuti ... Morda spi! Zazveleno je okno, ključ je zapel v vrath. "Kaj ti je?" se je prestrašila Obronka, "kaj si ...?"

"Kje je Anka? Kje je otrok?"

"Saj ju ni več. Ne jezi se vendar!" ga je v strahu tolala ona.

"Ni ju?" je z bolečino iztrgal on. "Nič več ju ni?"

"Peter! Moj Bog!" Mati je zajokala in ž njo vred prebijeni otroci po slaminatih ležiščih, Obronek pa se je zgrabil za prsi in zbežal v noč.

Taval je mimo zastritih oken, kjer so se užigale luči in vstajale žene, da postrežijo momem, ki se vrnejo in tistim, ki se odpravljajo. Begal je po blatnih cestah in od povoda je gledalo vanj dvoje pregnanih, nedolžnih očes in se stegovalo k njemu dvoje drobnih ročic ...

"Andrejček, Andrejček," je ponavljal vso pot; "še zate, da, še zate ..."

Obstal je. V mračnem svitu je zagledal žensko. Bežala je preko kupov gramova in prsti ... Ona! Bil je že bližu — ženska je obstala. Ko pa je spoznala v senci svojega očeta, je krčevito privila dete k sebi in plaho zbežala.

"Anka!"

Anki je zastala noge. "Oče!" Padla je na kolena in nad otrokom prošeče sklonila roke.

Oče je prihropel do nje, stegnil roke k njej in hlastnil po otroku.

"Pojdi domov, Anka, saj ne morem drugače ..."

Andrejček se je prebudil, se oklenil potnega vrata in spet sladko zadremal na materialnih ramenih ...

PROHIBICIJA IN BREZ-POSELJOST

Republikanska in demokratska stranka rinka v kampanji za prihodnje volitve v ospredje vsekrižem vprašanje prohibicije.

Kruh je važnejši nego pivo. Brez piva se izhaja, brez hrane ne. Milijone je brezposelnih, ki jih tare glad. Ker pa je ameriško ljudstvo politično izmed vseh najmanj sposobno zdravo razsojati, dopušča, da se ga nemoteno varja s prohibicijo celo v krizi, kakor je sedanja, ko je za povprečnega delavca pivo najmanj važno, medtem ko je zanj vprašanje zaslužka živiljensko vprašanje.

Z besedo "Chicago" je bilo povedano vse. Naselbina je bila rešena. Če ne bi imela te sreče, bi bilo stavbišče, na katerem stoji S. N. D., drugi dan prazno, Chicago pa se bi veseliila, ker bi tako poceni prišla k domu in prikladnim spodnjim prostorom, v katerih bi kraljeval močan kalifornijec namesto mehkega ohijčana.

Zal, da v Clevelandu govore, posebno pa pišejo, o takem čudežu zelo resno, v Chicagu pa se menda nekam čudijo nerazumljivemu strahu — metropole!

V prošli številki tega lista ste brali nekaj citatov iz "Ameriške Domovine" in "Enakopravnosti", ki so podali malo slike o "čikaški nevarnosti", ki preti Clevelandu vzeti njegov S. N. D.

"Ameriška Domovina" z dne 5. junija v letu gospodovem 1930 ima zopet uredniški članek z naslovom "Slovenski narodni dom", ki se začenja:

ALI SE ČUDEŽI ŠE VEDNO GODE?

Bilo je nekoč — menda še ta — interesne našega Cleveland ... krat ko je Krištof Kolumb moledoval na španskem dvoru, da bi mu dali ladje, s katerimi bi šel iskat nove dežele — oziroma pot v Indijo ali kamor že. Mogače je bilo že kako stotej prej, toda ne gre se za točen datum, ampak za način nevarnosti.

Dogodilo se je, ko ste morda že čuli, da so prišli angelci na Trsat ter odnesli cerkvico nemam v Loretto. Če se je dogodilo, da so jo prinesli od tam na Trsat, naj se pisac tega članka ne zameri, ker gre k maši samo dvakrat na leto, pa se takrat vselej tako pozno da zamudi pridrig, namesto knjige o živiljenju svetnikov in drugih svetih knjig pa čita Tarzanove romane in Chickie. Njegovo znanje o čudežih so se torej majhno, vendar pa se še dobro spominja tiste selitve, ko je bila na holmu zvezcer še cerkvica, zjutraj pa je bilo tam prazno. Modernih kontraktorjev, ki v enem tednu premaknejo cerkev kak blok ali dva daleč, tedaj še ni bilo. Veliko bolj pa so bili delavni angelci; pograbili so cerkev ena-dva-tri, in jo položili na tla neposkodovano več sto kilometrov daleč štiri-pet-šest. In stvar je bila gotova.

Tudi s tem ni pojasnil svoje trditve o očividnosti, da je prišlo "povelje iz Chicago". Kar se tiče "strankarstva", Mr. Pirc seveda ni strankar, "A. D." ni strankarski list, ne peča se s politiko — no, ja, to se le tako pravi!

Medtem ko ne "E." in ne "A. D." ne imenujeta nobenih "krogov", nego le "Chicago", je urednik milwaukee "Obzora" bolj izrazil v "dogmajih". V izdaji svojega lista z dne 5. junija pravi:

"... Za povrzočitev tega sporazila Clevelandčana kroga okrog J. S. Z. v Chicagu, ki bi radi dobili kontrole tudi nad slovensko naselbino v Clevelandu."

In tako je smuknil maček iz žaklja.

Kako je urednik "Obzora", koga dolže Clevelandčanje, je njegova skrivnost, kajti sami tega v svojih listih niso povestili.

Iz Pirčevega lista je tudi razvidno, da imajo v Chicagu "go-

spodo". Kliče proletarijatu v metropoli: "Rojaki, Slovenci, na noge in obračunajte pri svojih društih z ljudmi, ki so vas izdalni in se prodali gospodi v Chicagi!"

Namesto, da bi urednik po tej izjavi malo razložil, kdo so tisti, ki so dali povelje iz Chicaga za konferenco, pa udarja na strune fanatičnega "lokalnega-patriotizma". Zatem nadaljuje:

"Izvanredna konferenca, kot se nam zdi, je bil zadnji obupna leta nazaj komandi iz Chicago ..."

Namesto, da bi urednik po tej izjavi malo razložil, kdo so tisti, ki so dali povelje iz Chicaga za konferenco, pa udarja na strune fanatičnega "lokalnega-patriotizma". Zatem nadaljuje:

"Izvanredna konferenca, kot se nam zdi, je bil zadnji obupna leta nazaj komandi iz Chicago ..."

Tudi s tem ni pojasnil svoje trditve o očividnosti, da je prišlo "povelje iz Chicago". Kar se tiče "strankarstva", Mr. Pirc seveda ni strankar, "A. D." ni strankarski list, ne peča se s politiko — no, ja, to se le tako pravi!

Medtem ko ne "E." in ne "A. D." ne imenujeta nobenih "krogov", nego le "Chicago", je urednik milwaukee "Obzora" bolj izrazil v "dogmajih". V izdaji svojega lista z dne 5. junija pravi:

"... Za povrzočitev tega sporazila Clevelandčana kroga okrog J. S. Z. v Chicagu, ki bi radi dobili kontrole tudi nad slovensko naselbino v Clevelandu."

In tako je smuknil maček iz žaklja.

Kako je urednik "Obzora", koga dolže Clevelandčanje, je njegova skrivnost, kajti sami tega v svojih listih niso povestili.

Iz Pirčevega lista je tudi razvidno, da imajo v Chicagu "go-

spodo". Kliče proletarijatu v metropoli: "Rojaki, Slovenci, na noge in obračunajte pri svojih društih z ljudmi, ki so vas izdalni in se prodali gospodi v Chicagi!"

No ja, kar se gospode tiče, se mi zdi, da je te rase v Clevelandu veliko več kot v Chicagu. Ker je v Chicagu ni, se ji ni mogel nihče prodati, niti ne ničesar izdati.

Komur je za slogan, ne bo la- gal, ne bo iskal strahov v Chicagu, ne bo kričal o strankarstvu, da zakrije svoje strankarstvo, nego bo argumentiral s stališča resnice. To, kar počna nekateri ljudje sedaj, bo razpalilo strasti, sovraštvo bo prevladovalo na sejah društev, "politika" pa bo triumfirala! Da, toda čigava? Delavska go-

Ali je urednik slovenskega glasila demokratske stranke v svojih izvajanjih o "kleti" pravičen? Cemu delati vtis, da so bila delnic deležna le nekatera društva, samo tistih sedem društiev, ki za enkrat niso godila po notah "A. D."?

Komur je za slogan, ne bo la- gal, ne bo iskal strahov v Chicagu, ne bo kričal o strankarstvu, da zakrije svoje strankarstvo, nego bo argumentiral s stališča resnice. To, kar počna nekateri ljudje sedaj, bo razpalilo strasti, sovraštvo bo prevladovalo na sejah društev, "politika" pa bo

Metropolja in dnevnički iz ravnotežja

Piše Joseph A. Siskovich.

Direktoriju se nalaga, da ne sme nobeni posamezni osebi prodati več delnic Common stock-a kot za \$5,000 (pet tisoč dolarjev). To pa iz razloga, da se ne bi posrečilo posameznikom dobiti klaj kontrola nad podjetjem S. N. Doma, ker želimo, da ostane vedno pod kontrolo društva, kar je najbolj demokratično. (Podčrtanje moje.)

Iz pravil S. N. Doma.

Kot so diretorji S. N. Doma in od nas vseh je odvisno, da li bo dom imel škodo ali korist te konference.

"Zastopniki in delničarji društva, ki so protestirala in zahtevala te konference smatrajo vso zadevo iz principijskega stališča in vred tegoravnost popolnoma neosebnega značaja. Pred nami so dejstva ekonomije in dobrega gospodarstva, katerih ne bodo preobrnili nobene čustvene, histerične ter ploskanjem sprejete razprave. Društveni zastopniki in delničarji protestirajoči društve imajo na logu spraviti stvar v red in v ta namen so pripravljeni glasovati skupno, tako da bomo lahko še nazaj v naša društva in poročila, da smo storili poverjeno nam nalogu, da smo pogasili ogenj, ki je divjal okoli doma od 14. januarja do danes.

"K razpravi o sistemu, je treba najprvo analizirati pismo, s katerim se obvešča društva o sklicanju te konference. V tem pismu čitamo, da je direktorij sklenil, da se uposi stalnega tajnika-poslovodja. Nikjer nisem videl, da bo za to delo dobival \$35 tedenske plače! Vse drugo je "natančno" preračunano koliko je sedanja uprava cenejska, ker dejanski ne odgovarja resnici. Nadalje to pismo namenoma ali iz povrnosti izpušča razlike stroškov med prejšnjim in sedanjim sistemom, to je celotna placa tajnika-oskrbnika in tajnika-poslovodje ter oskrbnika. Ta razlike je za \$280 v prilog prejšnjega sistema, če pa odštejemo tudi delo kurjača za dobo 3 mesecov, kar je pravilno, ostane še vedno \$130 razlike, in to več.

"Nadalje je tajnik lepo zvaničal sklep direktorija za \$35 tedenske plače in kazalo spremno ekonomijo pri domu, ko se je ta pravom sklep na britiski umaknil, medtem ko se je sprejelo drugač, ki mu daje \$50 mesedne plače. Jaz upam, da s tem ni bilo nobeno društvo preselejeno, kakor tudi ne delničarji. Tak način predstavljanja ekonomije od strani direktorja ni prav lep, kajti pravni sklep predvideva zapravljanje \$151.66, drugi pa celih \$101.66 manj. Najmilostenjsa sodba o takem pismu je, da radi pomankanja podatkov zavaja ljudi od trenih sklepov ali pa da nima poštenega namena v očigled vseh drugih navedenih statističnih podatkov.

"Konferenca naj sama sodi, kaj neki pomeni odstavek v pismu: 'Da se je plačo znižalo so vzrok izredno slabe delavske razmere, katere je v teh časih direktorji S. N. Doma moral upoštevati.' Skuk je imel prav, ko je rekel na konferenci, da slab je tisti gospodar, ki zmanjša stroške pri u-

pravi z znižanjem delavskih plač. To se jasno kaže, da v očigled teh slabih delavskih razmer je direktorij hotel s prvim sklepom znižati plačo na \$151.66, medtem, ko ste sinodi slišali iz ust samega tajnika, da je nekdo dobival po \$140 na mesec. To je \$11.66 več v teh slabih časih. Tako ekonomsko tolmčenje jaz odločno odklanjamo. To je samo vabljiva pesem o znižanju, in upam, da vas ni prepričala.

Ako bi pisec pisma, po svoji volji ali navodilih direktorija, hotel domu res nekaj prihranil, ko bi mu res šečel uspeh in odstraniti osebne mrzljave in katerih se je že velikokrat povdraljalo, tedaj bi on poskrbel, da pride na njegovo direktorsko mesto direktorski namestnik, in to ob pričeli, ko je šel v Chicagu ter tam začel delati pri S. N. P. J. To oni storil, še manj pa direktorji. Da ne boste rekli, da sem proti njemu, da sem malekosten ali celo oseben, povem van, da radi mene naj ostane, ako pa mislite storiti kaj o tem, prepuščam popolnoma konferenci sami. Direktorji bi se bil kaž lahko umaknili na celih črtih in upostavili po splošnim pritiskom društva in delničarjev prejšnjim sistem, ker so proti sedanjemu.

"Jaz amatrancem to za principe in teh sem se držal. Ko bi vi to povedali v listih, bi konferenca končala brez tiste anarhije, ki je bila umetno vprizorjena, deloma po voditev ljudi, ki delujejo ne v principu, pač pa v brezmočni malenkostni jezi in maščevalnosti ne glede na končne posledice za to svetišče, ki bi moral v resnicu biti NARODNO SVEČIŠKE — ne pa le prazna prikladna fraza demagogov.

"Da jih je veliko v dvorani, ki se strinjajo s tem poročilom bo pokazalo glasovanje, sedaj pa prosim slednega.

"Na ta način bi obdržal dobro voljo med drutvi, delničarji in v naseljih sploh. Dobri diplomati bi

sposabili, da čas in razmere niso bile ugodne za tak korak in še bi nazaj na prejšnji ugodni upravni sistem, o katerem jaz nisem slišal do sedaj še nobene slabe besede. Medvešček in direktorji so mogli dobro vedeti, da s takim trdovratnim vstrajanjem pri polovinčnih sklepih, to je znižanje od \$151.66 na \$50 mesedno, ure sorazmerno, ne bo rodilo drugega kot slab vojni, napravilo stroške, kar vsakokar ne pripomore blagajni S. N. Doma.

"Vsi se še spominjate naglice zadnjih konferenc. Prepuštili ste upravo doma direktorju v nadi, da jo obdrži. To je misel Vaše pravilote, da direktorj ukrepa, ker zavedali ste, da niso imeli v mislih prememb. Kakor je Možesu prišlo iz neber deset božjih zapovedi na Sinajski gori, tako je tudi načrt za premeno padel iz jasnega na sejo direktorja 14. januarja. Vzelo jim je nekako eno ura, tako so pravili sinoči in prestudirali vse mogoče številke, podatke ter spremembe sistem uprave. Mudilo se je našim direktorjem, mi pa le ne razumem nihjih mrzljivih hitrosti. Razdrga se so vzdignila društva, poslalo so proteste in zahteve za to konferenco, in mi društveni zastopniki nismo nobeni kajni, ako smo pravili direktorji do premislejovanja, da mogoče res ni vse prav, če smo prihrali S. N. Doma \$1220.00 samo pri tajnikovi plači.

"Radi vsega tega neekonomskega sklep direktorija za \$35 tedenske plače in kazalo spremno ekonomijo pri domu, ko se je ta pravom sklep na britiski umaknil, medtem ko se je sprejelo drugač, ki mu daje \$50 mesedne plače. Jaz upam, da s tem ni bilo nobeno društvo preselejeno, kakor tudi ne delničarji. Tak način predstavljanja ekonomije od strani direktorja ni prav lep, kajti pravni sklep predvideva zapravljanje \$151.66, drugi pa celih \$101.66 manj. Najmilostenjsa sodba o takem pismu je, da radi pomankanja podatkov zavaja ljudi od trenih sklepov ali pa da nima poštenega namena v očigled vseh drugih navedenih statističnih podatkov.

"Ker je direktorij S. N. Doma na svoji seji 14. januarja 1930 sklenil, da se nastavi stalnega tajnika-poslovodja s \$35 tedenske plače, dasiravno je do tele povoljno opravljaj prejšnji tajnikoskrbni; in

"Ker se je isti direktorij S. N. Doma 4. februarja 1930 na odločne protete drutiv proti novi upravi strategično umaknil in znižal plačo in delovne ure tajnika-poslovodja od januarja \$151.66 mesedno na \$50, kar prihrali \$101.66 mesedno, ali celih \$1,220 letno na njegovi plači in s tem ponovil svoj prvi sklep in obenem jasno pokazal, da je nekompetenten ekonomično voditi družbo Slovenski Narodni Dom; in

"Ker vključ temu strategičnemu umiku in nadaljnji prememb sistema družbe S. N. D. oskrbnil in njegovemu dobival \$2160 letno, tajnikoskrbni po \$600 — skupaj \$2,760 letno — medtem ko je prejšnji tajnikoskrbni vse to opravil s svojo soprogno in prejel samo \$2,480, letno, to je celih \$280 manj, kod pod sedanjim sistemom uprave. In ako se od tega odšteje \$250 za plačo kurjača, ostane še vedno \$130 več kot prej.

"Ker pretežna večina društev in delničarjev je zamaš zahtevala vpostavljanje prejšnjega sistema brez te konference, zato je

"Izredna konferenca družbe S. N. Doma z dne 22. maja 1930 daje sedanjemu direktoriju družbe S. N. Doma nezaupnico radi upeljave sedanjega nevpolovinega upravnega sistema in neekonomičnega gospodarstva v imovino družbe S. N. D. v Clevelandu. To se posebej upoštevajoč danačne slabe delavske razmere, katere je direktorij moral upoštevati, kot se nagnala v okrožnici ki sklicuje to konferenco."

"To priporočam radi interesov doma samega ter v imenu zastopnikov društva, ki so protestirali proti Vašemu sklepu 14. januarja in februarju.

V JUGOSLAVIJO Z VELIKIM IZLETOM S. N. P. J. NA CUNARDOVIH BRZOPARNIKIH

AKO nameravate obiskati staro domovino, potem se na vsak način pridružite velikemu skupnemu izletu, ki ga priredi IZLETNI URAD S. N. P. J. skupno s CUNARD STEAMSHIP CO. Izletniki bodo potovali na ogromnih Cunardovih brzoparnikih.

MAURETANIA

28. junija

AQUITANIA

6. julija

Lahko potujete naravnost v Jugoslavijo, ali pa si ogledate veseli Pariz, in—ako hočete—razen Pariza tudi slikovito Švico. Na parniki izvrstna domača hrana, privatne kabine, prostorni zabavni prostori, vladna postrežba. Celo pot vas spreminja izkušen vodnik.

Obrnite se za nadaljnja pojasnila na bližnjega zastopnika, ali pa pišite na:

Jugoslav Department

CUNARD LINE (ALI) NA
346 No. Michigan Ave.
CHICAGO, ILL.

Naši zastopniki v vseh večjih naseljih.

Izletni urad
Slovenske Narodne
Podporne Jednote
2657 So. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

PROLETAREC

Ta nezaupnica je bila sprejeta z 8226 glasovi proti 5128. Predložena je bila koncem drugega večera, ali sprejeta vsled odlašanja še peti večer.

Oba lista sta veliko pisala, nista pa pisala o prednešnih faktih, še manj pa o pismu društva Srca Jezusovega, katero se je čitalo na konferenci. To zanje ni važno, čeravno to pismo vsebuje eno največjih sporih točk — ponovno volitev nelegalno izvoljenih direktorjev na zadnji konferenci. Za "Ameriško Domovino" se ne čudim, ker argumentirati z ljudmi, ki zanikujejo vsako načelost ne moremo. "Enakopravnost" pa bi vendar lahko napisala tole: Gre se za sistem uprave, za ponovne volitve o-smih direktorjev, in za vprašanje, ali je kaka razlika med \$1820 in \$600 v plači tajnika poslovodje." Jaz amatrancem to za principe in teh sem se držal. Ko bi vi to povedali v listih, bi konferenca končala brez tiste anarhije, ki je bila umetno vprizorjena, deloma po voditev ljudi, ki delujejo ne v principu, pač pa v brezmočni malenkostni jezi in maščevalnosti ne glede na končne posledice za to svetišče, ki bi moral v resnicu biti NARODNO SVEČIŠKE — ne pa le prazna prikladna fraza demagogov.

"Ako bi pisec pisma, po svoji volji ali navodilih direktorija, hotel domu res nekaj prihranil, ko bi mu res šečel uspeh in odstraniti osebne mrzljave in katerih se je že velikokrat povdraljalo, tedaj bi on poskrbel, da pride na njegovo direktorsko mesto direktorski namestnik, in to ob pričeli, ko je šel v Chicagu ter tam začel delati pri S. N. P. J. To oni storil, še manj pa direktorji. Da ne boste rekli, da sem proti njemu, da sem malekosten ali celo oseben, povem van, da radi mene naj ostane, ako pa mislite storiti kaj o tem, prepuščam popolnoma konferenci sami. Direktorji bi se bil kaž lahko umaknili na celih črtih in upostavili po splošnim pritiskom društva in delničarjev prejšnjim sistemom, ker so proti sedanjemu.

"Način predstavljanja ekonomije od strani direktorja ni prav lep, kajti pravni sklep predvideva zapravljanje \$151.66, drugi pa celih \$101.66 manj. Najmilostenjsa sodba o takem pismu je, da radi pomankanja podatkov zavaja ljudi od trenih sklepov ali pa da nima poštenega namena v očigled vseh drugih navedenih statističnih podatkov.

"Vsi gornji citati so iz mojega demagogije so poslužili, kako sovaščto skušajo napraviti, to hočem pojasniti v naslednjih člankih, tako da bodo določeni obre strani in sodili na podlagi dejstev in ne na podlagi histerične brezmočne jeze, katera še najmanj pristoja dnevnikom, katerih naloga je narod trezno in vzajemno voditi preko vseh spornih točk, osobiti kadar se gre za interese Slovenskega Narodnega Doma!

"Nadaljni članki bodo analizirali "serijo člankov" v "A.D.", omar kar je bilo v "Enakopravnosti", konferenco kot tako v revolverski žurnalistiki, katerega se poslužuje ta napravljena načina.

"Mr. Hoover is about due for a trip West, where he will rest fishing, leaving his administration's wounds to real. Thus he imitates his predecessor "Silent Cal", who quite frequently made such trips.

"Europe of to-day is still the hotbed of international jealousy and hatred. In spite of numerous peace pacts and peace conferences we find all nations are arming, preparing for another war.

"Mussolini, the real king of Italy, has made a tour of Italian provinces, delivering speeches, praising Fascism, exhorting the youth to be ready to spring to the sword any moment, demonstrating the might of rejuvenated land of Fascism against all enemies. In Italy they talk about war with France and its all Jugoslavia. There really are war dangers in Europe. Mussolini's speeches are characterized as the most war-like since 1914.

"To abolish wars, imperialism and capitalism, we must get rid of jealousy, hatred and ignorance, the root of all evil.

"In Chicago gangland war continues. A grim battle of elimination, of the survival of the fittest, characterizes the killings amongst gangsters in the race for control of commercialized vice and wholesale bootlegging. Besides other causes there is Volsteadism, who shares responsibility for the crime wave. Would not the repeal or sensible modification of the 18th Amendment relieve the situation considerably?

"Dr. Otis M. Walter

ZDRAVNIK IN KIRURG
4002 West 26th Street,
CHICAGO, ILL.

V uradu od 1 do 6. popoldne,
v torki, četrtek in petek od
1. pop. do 8. zvečer.

Tel. LAWNDALE 4872.

V FRANCES WILLARD

BOLNISNICI

od 9. do 10. dopoldan ob torkih,
četrtekih in sobotah.

Anton Zornik

HERMINIE, PA.

Trgovina z močanim blagom.

Pedi in pralni stroji nača

posebnost.

Tel. Herminie 2221.

SLOVENCEM PRIPOROČAMO

KAVARNO

MERKUR

3551 W. 26th St.,

CHICAGO, ILL.

(V bližini urada SNPJ in

Proletareca.)

FINA KUHINJA IN

POSTREŽBA.

KARL GLASER, lastnik.

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI

PODPORNI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Proletaric

NO. 1187.

Published Weekly at 3639 W. 26th St.

CHICAGO, ILL., JUNE 12, 1930.

Telephone: Rockwell 2884.

VOL. XXV.

BEER FOR THE HUNGRY

If Dwight Morrow has any ideas on anything but prohibition the newspapers are concealing the fact. If he is going to reform New Jersey politics he is making an amazing beginning by appearing at an Atlantic City meeting under the patronage of the notorious Nocky Johnson who, if half the things said about him are true, is one of the worst political bosses in America. In short, Mr. Morrow's campaign illustrates once more some of the things wrong with American politics. Here is a man of unquestioned ability, a former partner in the House of Morgan, which comes close to being the reigning dynasty in America. And in a time of unemployment, of the great growth of mergers, of the steady encroachments upon civil liberty, and of various difficult foreign problems, the Jersey electorate is apparently letting him get away with an opening speech which never mentioned anything but prohibition! Thus, once more the prohibition issue is being cleverly used to distract the voters and to check a real and effective new political line-up. Each day makes me surer that we Socialists ought to line up on certain principals in regard to prohibition which I have been preaching some six years. As Socialists we declare that bread is more important than beer; that prohibition, however important it is, is not and cannot properly be made primarily a partisan issue; that the attempt to do so plays directly into the hands of the stand-patters; that in order to deliver our politics as far as possible from this curse public opinion should force all parties to give legal efficacy to the result of a popular referendum. In such a referendum, I should urge what the Socialist Party in New York State urged in 1928 as a more clear cut and definite proposal for dealing with the liquor traffic in states which want it, than Mr. Morrow has made. But I should urge it rather as an individual opinion than as an opinion primarily derived from my Socialist convictions. I am happy to observe that the Maryland Socialists have taken a stand for reference to a referendum. This is not dodging an issue. It is trying to put the issue squarely before the people who in the long run, are going to decide, irrespective of political parties, by legal or illegal means, what they want done about the liquor traffic.—Norman Thomas.

WHAT HAPPENED TO A GOOD PROGRAM

Just what happens to labor programs under a non-partisan scheme is illustrated by the failure of the excellent program by the New York State Federation of Labor. It offered 13 demands. On 7 it got exactly nothing. On 6 it got somewhere from 1 to possibly 50 per cent of what it asked. This is true of such important measures as its injunction bill, and its genuinely Socialistic demand for "State ownership and development of public waters and energy therefrom and distribution of procured electric light, heat, and power to homes, farms and workshops at cost." All labor got on this latter demand was a commission to consider development of power resources on the St. Lawrence. Herbert M. Merrill, Socialist state secretary and a good labor man, has made a summary of this situation which is worth reading in full.

UNITY OF THE ADMIRALS

British rear admirals rage against the London Treaty as a betrayal of England, a Japanese naval officer commits suicide to protest against the London Treaty because it humiliates Japan, and our American rear admirals once more cry out to high heaven that we have been done by England and that all is lost without more 8 inch guns. All of which makes a sensible man believe that there may be something good in this London Treaty after all. It also proves how hopelessly unfit for the diplomacy of peace are our rampant rear admirals.

"AMERICANISM" OR FACT

District Superintendent Campbell of Staten Island said that it was the business of school histories to teach Americanism rather than fact. Nationalism like any other religion which is afraid of facts is in a very bad way and the rivalries of nations which teach nationalism rather than fact naturally lead to war.

Be the Fourth Kind

He that cannot think is a fool;
He that will not think is a bigot;
He that dare not think is a slave.

The things we get for nothing may cost us more than the things we buy.

Rudeness of Parents Resented by Children, Avers Column Writer

JACK, BETTY and GARRY, JR.,
children of Dr. Garry Meyers.

Do you annoy your children? They go ahead anyway. If they meekly chances are you do. At least that is submit, you can count on it that they will be bothered all their lives with inferiority complexes. Some of us never have grown away from fears developed in childhood.

Dr. Myers, whose three children, Jack, Betty and Garry, Jr., are being reared at his home in Cleveland according to the practices he preaches (the doctor says they're "just ordinary kids") has strong opinion of parents.

"We parents take ourselves so seriously and our children so lightly that the results often are quite disastrous," Dr. Myers says. "We often are extremely discourteous to our children. We nag them, we interrupt their enthusiastic accounts of experiences."

"And when they resent this attitude, we shake our heads and think we have a 'problem' to solve. Fortunately, most of our children do resent our rude manners and

Waukegan Beacon Light

S. N. H. Dramatic Club held a successful and interesting meeting Tuesday, June 3. Many good motions were made for the next season. New Officers were elected at this meeting. They are as follows: Pres. V. Pink, Vice-Pres. A. Mahnich, Sec. F. Kirn, Rec. Sec. F. Velkoverh. Treas. H. Jereb, F. Hrvatin and M. Hodnik Trustees. After the meeting our girls prepared a very good lunch. Thank you Mary, I think that was the last one in your single life for our club. Many happy days to you both.

Our sis, Frances Artach represented the club at the JSF. convention which was held in Detroit, Mich. Frances sure gave us a great report of all the good work that was done to better the present conditions. That's the girl "Frances" Keep up the good work.

Our Club No. 45 of JSF. is already preparing for big doings that will be presented in Oct. 1930. There will be a Slovene and an English play and many other things. I will not tell you this time, but it will be one of the biggest programs that was ever held.

"Watch for Date."

S. N. P. J. Lodges in Waukegan will hold their picnic at Mozingo Park June 15. Admission 25c. Tickets can be purchased from any S. N. P. J. member.

There will be a baseball game and many other things of interest. "Oh Yes," I should not forget to tell you about the hot orchestra that will render the music on that date. Let us all be there.

Vincent Pink.

MORE ENGLISH
ARTICLES ON PAGE 7.

SEARCHLIGHT

By Donald J. Lotrich

There wasn't that crowd that should attend the Cook County Socialist picnic at Riverview Park last Sunday, due probably to the earliness of the season. Those that were there however, had a good time and the opportunity of hearing Judge Jacob Panken of New York City. Besides Panken, Clarence Senior, Geo. Kopp and the Socialist Mayor of Beaver Dam, Wisconsin spoke.

Judge Panken spoke on unemployment and the inalienable right of man to work. He stressed conditions of Chicago and painted a picture of wonderful Chicago with its beggarly conditions. Panken wound up by saying that the time will come when the workers will rule and though he may not live to see the day, he will continue working to hasten that day. Clarence Senior spoke on Chicago's proposed perpetual transit franchise. He mentioned the fact that Chicago's strap hangers will be paying higher fares and particularly pointed to the time, not so far back, when Chicagoans saved bushels of transfers hoping to receive a refund while the suit to continue 7 cents was being litigated. George Koop said that he was active 35 years in the movement. Because of his silvery hair we didn't doubt him a bit. He also went on to say that he is more energetic now than he was 35 years ago.

"All Quiet On The Western Front" has been dramatized and is now playing at the McVicker's Theatre, Chicago. This talking picture is more realistic than one would think it possible to produce. If you have read the book you'll like the picture all the more. If you haven't, buy the book at Proletaric's offices, then go down and see the picture. It is a sympathetic picture and should do much to arouse the workers against war.

Now that our Convention is over and our delegates back home reporting the progress made we will expect a renewal of life in every locality. We must have more subscribers to our paper. Our clubs must be enlarged, if we are to become that potential factor in the life of our Jugoslav workers. We must build, we must work. The time is ripe. Everyone on the job.

They tell us of Detroit Club No. 114 eclipsing Chicago's Club No. 1 in membership. So we in Chicago, too must spur up a bit. How many new members can we initiate at the next club meeting in two weeks. There are many young folks that should be in our ranks. A little work and we can get them.

RATTLING OF MUSSOLINI'S SWORD MAKES EUROPE NERVOUS

THE SOCIALIST PARTY AT WORK

National Executive Committee to meet in Connecticut

The National Executive Committee will meet in Bridgeport, Connecticut, on Thursday and Friday, June 26th and 27th. Mass meetings with members of the committee as speakers will be held in the surrounding towns, in connection with a special membership and activity drive which will be put on following the state convention held the previous weekend.

Six Boston Yipsels Arrested

Six militant members of the Y. P. S. L. in Boston posted themselves at the entrance to the Boston Gardens at a rally attended by 20,000 drys last week and passed out leaflets, calling attention to the unemployment situation. The leaflets read, "Why Worry About Booze? When Do We Eat? What About the Millions Unemployed? The Destitute Aged? The Wage Cuts and the High Cost of Living? Don't Be Blinded by State Issues—Learn about the real issues at our meeting, every Friday night." A good many hundred leaflets were passed out before one woman discovered that she was not accepting a program but a Socialist circular. She ran back to the door and shouted at the Yipper who passed it to her, "This is not a program, you red". She then called a policeman to arrest him and his co-workers, among which was also the president of the Harvard Socialist club.

Chicago

Plans are being made for a picnic to be held in August under the auspices of the state office. Frank B. Metcalfe, candidate for Governor of Wisconsin on the Socialist ticket, is to be the principal speaker. The picnic will be held on Sunday, August 24th, at White City park.

Pennsylvania

The Socialists of Reading will hold their opening picnic of the year on June 8th in a picnic grove owned by the Socialists. This will be the occasion of a public dedication of the park to the use of Socialists and trade unionists and the principal address will be made by the Socialist mayor, J. Henry Stump.

Chicago "U" Students to Assist in Campaign

Charles D. Madsen, of the University of Chicago Club, has informed State Secretary Benson that arrangements have been made for at least five university students to spend a week, beginning June 16th, assisting in the work of agitation by speaking in factories, passing out literature, attending branch meetings in Milwaukee and making excursions to outlying districts. In addition they will work with the young Socialists in developing street corner speakers.

Jugoslav Convention

The most spirited convention of the Jugoslavs in years was held May 30th, 31st, and June 1st in Detroit. The officers and members of the federation have just and great reason to be proud of their accomplishments. The reports of activities during the past year filled the delegates with enthusiasm. The educational division of the federation was thoroughly gone over and reorganized in order to make it more effective, although in the course of the past few years it has distributed over 18,000 copies of its own books and supplied several hundred clubs and lodges with plays and other educational needs. It is now made up of 117 fraternal and cultural organizations, such as singing choruses and dramatic clubs.

The expeditious way in which the convention business was transacted and the business-like manner in which all of the delegates used in speaking made a big impression upon National Secretary Senior who was present as fraternal delegate. He said the many of the English speaking locals and branches would be put to shame by the energy and vigor with which the delegates to the Jugoslav convention went to work. One significant fact of the convention was that over one-third of the delegates were young men and women who are beginning to come into positions of leadership and influence in the federation.

One far-reaching resolution was passed which called upon the federation officers to form English speaking young peoples' branches of the federation which would also be affiliated with the Y. P. S. L. Clarence Senior spoke for the national party and Emanuel Switkes, Acting National Director of the Y. P. S. L. spoke for the Yipsels.

Bohemian Federation

The Bohemian Socialists of Chicago have reorganized. There are now branches in the 22nd ward, the 23rd ward, a woman's branch in Cicero, and a branch containing members in Cicero and Berwyn.

The Bohemian Labor Unions have just contributed \$4,000, in a drive for the benefit of the Spravednost, Bohemian Daily Socialist paper, a special number of which will be issued on the 25th anniversary of the paper, July 4th.

TRANSOCEANIC PHONE

Through establishment of transoceanic telephone communication, it is now possible for the phone user to talk to 20 different nations with a population of about 400,000,000 and containing about 85 per cent of the world's telephones, says Popular Mechanics Magazine.

These include most of the European continent, Great Britain, Spanish Morocco in Africa, Cuba, Mexico and very soon Argentina, Brazil and Uruguay.

Oh, Life!

Little Phyllis asked her mother: "When I grow up will I have a husband like papa?"

"Yes, Phyllis."

"And if I don't marry, will I be an old maid like Aunt Susan?"

"Yes, dear."

The youngster thought a long moment, then shook her head. "Well, I am in a fix" she said slowly.